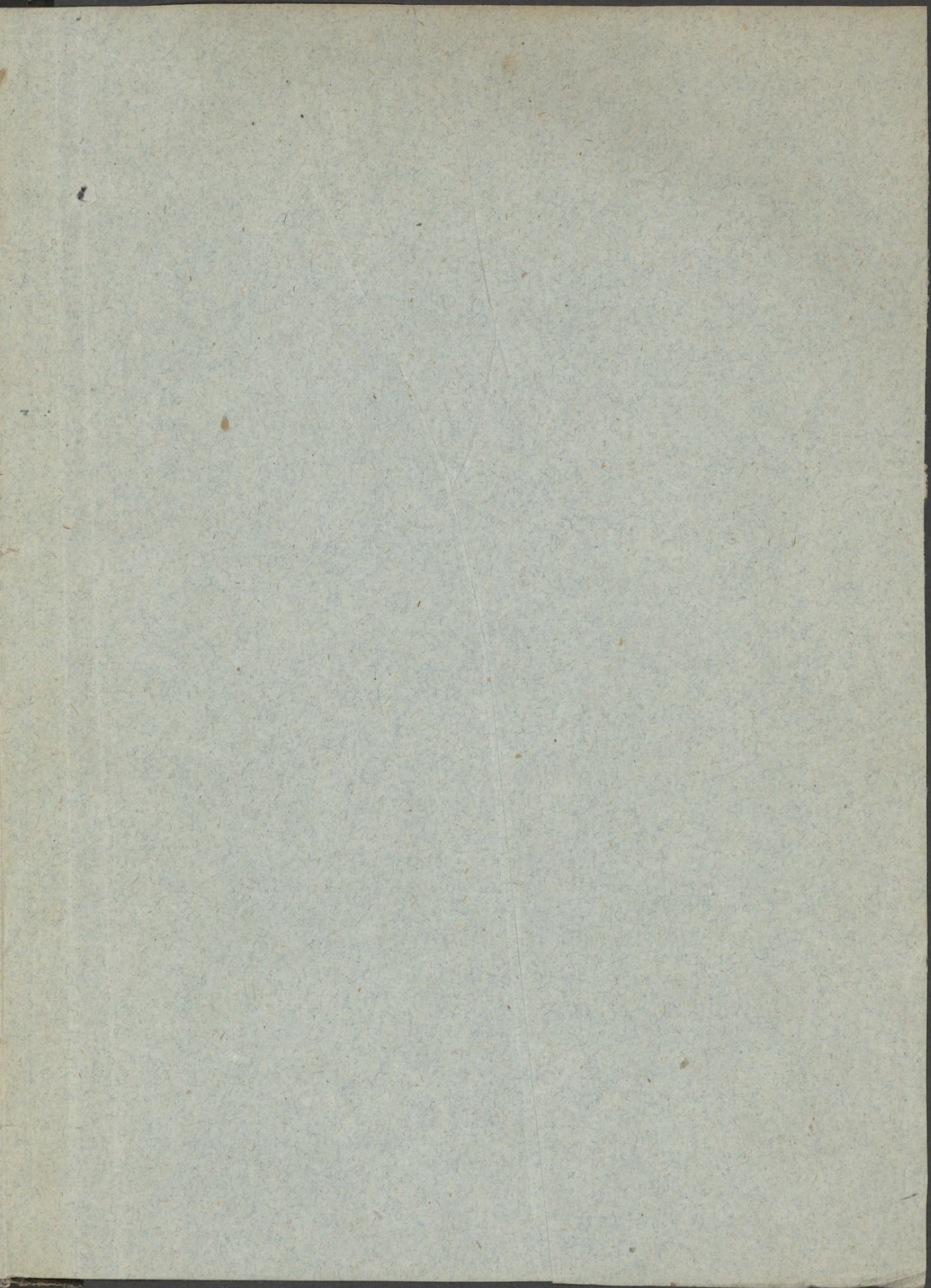

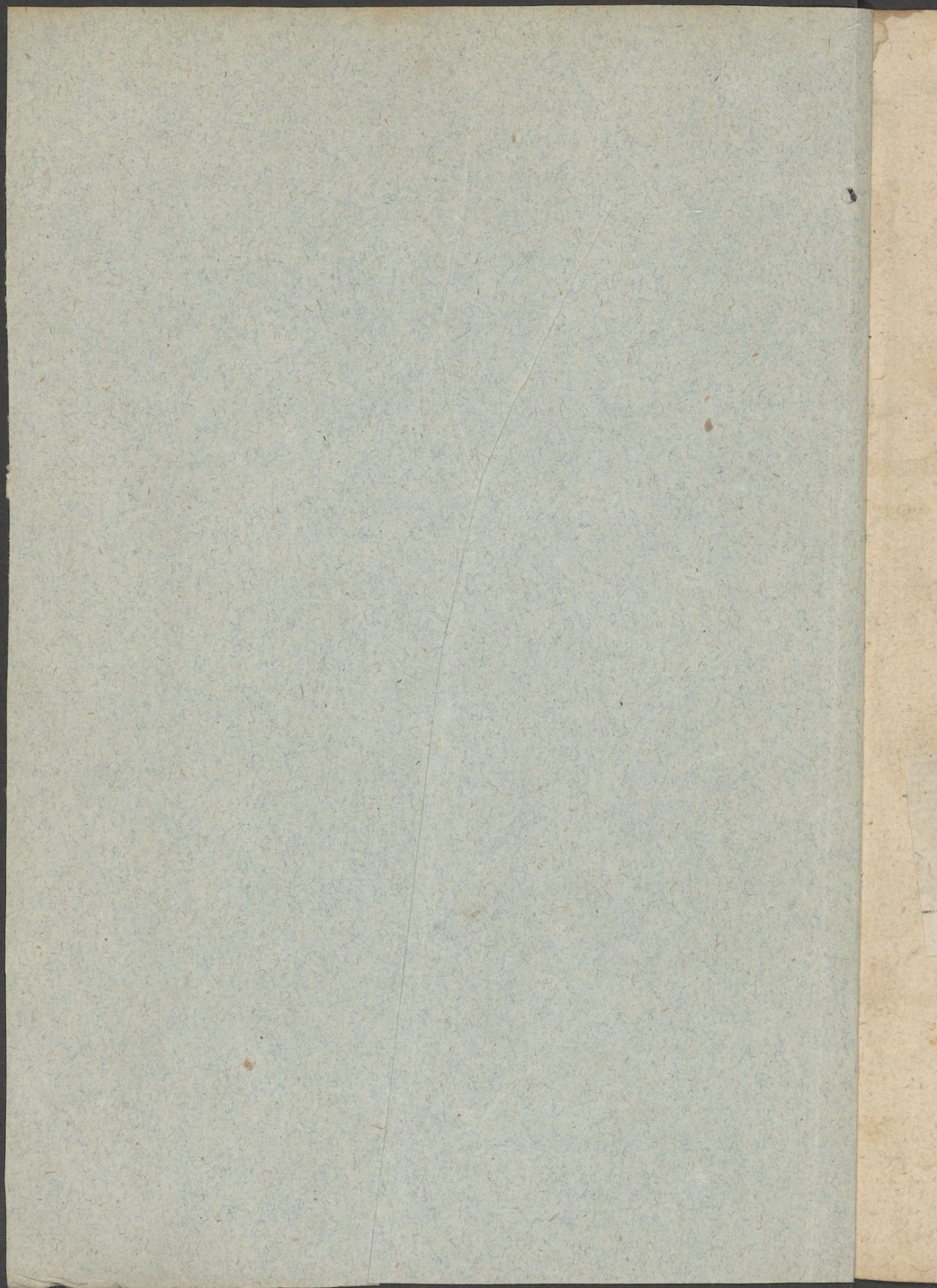
BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

XVI 11293

1162

7
7

Cosmographie intro

ductio: cum quibusdam Geomes
trie ac Astronomie princi
pijs ad eam rem
necessarijs.

Sex quoque his comparata ma est hex
Insuper quattuor Americæ Ge. 1. 7. 12.
spuci navigationes.

Universalis Cosmographiæ descriptio
tam in solido q̄ plano/ eis etiam
insertis quæ Ptholomeo
ignota a nuperis
reperta sunt.

Lum deus astra regat/ et terre climata Lesas
Nec tellus/ nec eis sydera maius habent.

29575

Maximiliano Cesari

Augusto, Philesius
Vogelfigena.

Cum tua sit vastum Maestas sacra per orbem
Cesar in extremis Maximiliane plagis
Qua sol Eois rutilum caput extulit undis,
Atq; freta Herculeo nomine nota petir:
Quas dies medius flagranti sydere feruet
Congelat et Septem terga marina Trios
Ac iubeas regum magnorum maxime princeps
Mittia ad arbitrium iura subire tuum
Hinc tibi deuota generale hoc mente dicauit
Qui mira presens arte parauit opus.

XVI. Qu. 11293

Ph
Lo
rit
ibi
rib
ru
D
D
N
ru
ui
do
fo
te
er
fir
fal
E
E

Anteloquium Dino Marimiliano

Cesari Augusto Marinius
Flacomilus foelicitatē
optat.

In multas adūsse regiones

et populorū vltimos vidisse nō solū voluptariū s; etiā in vita ducibile est (qđ in Platone Apollo nio Thyaneo atq; alijs multis philosophis qui indagāday rerū causa remotissimas oras petierunt clarum euadit) quis oro inuicissime Cesari Marimiliane regionū atq; vrbium situs / 2 epier norum hominum.

Boeti?

Quos videt condens radios sub yndas

Phoebus extremo veniens ab ortu:

Quos premunt Septem gelidi Triones;

Quos Floribus sicco violentus eslu

Torret ardētes recoquēs harenas.

Quis in quā illoz omnīū ritus ac mores ex libris cognoscere incundū ac vtile esse incicias ibit. Sane (vt dicā qđ mea fert opinio) sicut longissime pegrinari laudabile est ita de quīs cui ipse terrarū orbis vel ex sola chartarum traditiōe cognit? est: nō absurde repeti identidē potest illud

Odisee caput qđ doctissimus poetarū Homer? de Ulisse scri-

Dic mihi Musa virū capte post tempora troie

Qui mores hominum multorum vidit et vrbes.

Hinc factū est vt melibros Ptolomei ad exemplar Grecū quos

tundā ope p virili recognoscēte / 2 quattuor Americi Vespucij na

uigationū lustrationes ad hīc ient: totius orbis typū tam in solis

do qđ plano (velut pueniam quandā ylagogen) p cōmuni studio

forum vtilitate parauerim. Quem tuē sacratissimē maiestati cuz

terrarū dominus existas dicare statui. Ratus me voti compotē:

et ab emulorum machinamentis: (tanqđ Achillis) clipeo iustis

simū fore si tuē Maiestatis acutissimo in eis rebus iudicio: aliq

saltem ex parte me satis foecisse intellexero. Vale Cesari in ditiis.

Ex oppido diui Deodati. Anno post natus Saluatorem. supra

sesquimillesimum septimo.

Homerus

Anteloquium.

Tractandorum ordo.

Cum Cosmographiæ noticia sine prævia quadã astronomiæ cognitione et ipsa etiam astronomia sine Geometriæ principijs plene haberi nequeat; dicemus primo in hac succincta introductione pauca de Geometriæ inchoamentis: ad spheræ materialis intelligentiam seruientibus;

- 2 Deinde quid spheræ/axis/poli zc.
 - 3 De coeli circulis.
 - 4 Quandam ipsius spheræ secundum graduum rationes Theoricam ponemus.
 - 5 De quinque Zonis celestibus earundemque graduum coeli ad terram applicatione.
 - 6 De Paralellis.
 - 7 De climatibus orbis;
 - 8 De ventis cum eorum et aliarum rerum figura vniuersali.
 - 9 Nono capite quedam de diuisione terre/de sinibus maris/de insulis et locorum ab inuicem distantia dicentur
Addetur etiam quadrans Cosmographo utilis.
- Ultimo loco quatuor Americi Vesputij subiungentur projectiones. Et cosmo. tam solidam quam planam describemus.

Geometriae.

De principiis geometriae ad sphaerę noticiam necessarijs.

Caput primum.

Circa in sequentibus circu-
li/circūferentię/centri/diametri/et id genus alioꝝ
crebra mētio fiet:ideo primū nobis singillatim de
talibus breuissime tractandum venit.

Est igitur circulus/figura plana uide/circūdu-
cta linea contenta: in cuius medio punctus est/ a
quo omnes rectę lineę ad circūdantem lineā edu-
cte/ ad inuicem sunt equales.

Figura plana/est cuius medium non subsultat/necq; ab extre-
mis egreditur.

Circūferentiā/est linea circulum continens ad quā omnes res
ctę lineę a centro circuli eiectę/inter se sunt equales/quę et ambitus
et circuitus/curnaturaq; ac circulus a latinis/ gręce autem
peripheria dicitur.

Centrū circuli/est pūctus ille a quo omnes rectę ad lineā circuli
continentem eductę ad inuicem sunt equales.

Dimidius circulus/est figura plana diametro circuli et me-
dieta circūferentię contenta:

Diameter circuli/est quęcumq; linea recta per centrum circuli
transiens vtrinq; ad circuli peripheriam eiecta:

Linea recta/est a puncto ad punctū extensio breuissima:

Angulus/est duarū linearū mutuꝝ contactus. Est em̄ figurę par-
ticula a lineę contactu in amplitudinē surgens.

Angulus rectus/est angulus ex linea supra lineam cadente/ z
vtrinq; altrinsecus duos adinuicē equales angulos facien tecau-
satus:quem si rectę lineę continent rectilineus: si curuę/ curuus
sphericalisq; dicitur:

Obtusus est qui recto maior. Acutus recto minor.

Solidum/est corpus longitudine/latitudine/altitudinēq; di-
mensum.

Altitudo/crassities/profunditas idem.

Geometriae

Integrū est res tota aut rei pars; q̄ sexagenaria partitioe nō pro
Minutum est sexagesima integri pars. uenit.

Secundum sexagesima pars minuti.

Tercium sexagesima secundi et ita deinceps.

Caput Secundū quid sphaera.

axis/poli zc. strictissime per docet.

Atque aliquis Cosmographiē noticiā habere possit
necessum est. ut sphaerę materialis cognitionē habeat.
at. Postq̄ vniversi orbis descriptionē p̄mo a Ptho
lomeo atq̄ alijs traditā z deinde p̄ alios amplifica
tam nuper vero ab Americo Vesputio latius illu
stratam facilius intelliget. Igitur:

Theodo
sius.

Sphaera (ut eā Theodosius in libro de sphaeris definit) est so
lida z corporea figura: vna quidē p̄uera superficie p̄tata: in cui⁹ me
dio p̄ncip̄ est a q̄ oēs recte lineę ad circūferentiā eductę ad inuicē se
ęq̄les. Et cū (vt neoterici placent) decē sint sphaerę coelestis. fit ma
terialis sphaera ad instar octauę (q̄ quod stellifera sit aplanis dici
tur) ex circulis artificialiter ad inuicē iunctis per virgulā et apem
mediū centrū (quę terra est) tangentē composita.

Axis sphaerę est linea p̄ centrū sphaerę transiens: ex vtraq̄ parte
suas extremitates ad sphaerę circūferentiā applicās: circa quā sphae
ra sicut rota circa apem carri (q̄ stipes teres est) intorq̄tur z conuer
titur: estq̄ ipsius circuli diametrus. De q̄ Vanilius ita loquit̄.

Vanili
us.

Aera per gelidum tenuis deducitur axis
Sydereus medium circa quem voluitur orbis

Poli qui z cardines z vertices dicuntur sunt p̄icta coeli apem
terminātia ita fixa vt nunq̄ moueant: sed p̄petuo eodē loco ma
neant. Et que hic de axe ac polis dicunt̄ ad octauā sphaeram refer
enda sunt. Quoniā in presentiaz materialis sphaerę determina
tionē que (vt diximus) octauę sphaerę similitudinē habet suscep
tus. Sunt itaq̄ eorū duo principales vnus Septentrionalis
qui z Arcticus z Borealis appellat̄ alter Australis que Antar
cticum vocant de hīs Vergilius ait.

Virgil⁹

Hic vertex nobis semper sublimis at illum
Sub pedibus stix atra videt manescz profundi.

Nos enim in Europa et Asia degentes polum Arcticum p̄p̄

Rudimenta.

mo videmus: qui sic dicitur ab arcto v[el] Arcuro maiore Ursae
et Calisco et Elice nominat: et Septentrionalis a septē stellis plau-
stri: quę Triones vocitant: et sunt minoris Ursę: quā etiam Ly-
nosuram adpellant. Unde Sautuanus Baptista.
Tu nobis Elice nobis Lynosura per altum

Baptis-
tę

Te duce vela damus et. Item Borealis et Aquilonicus ab ei-
mundi parte vento. Plante stellā maris vocare asuerunt. Huic
oppositus est Antarcticus: unde et nomen sortitur. Nam anti gre-
ca dictio latine cōtra significat. Is et Noticus et Austronothi-
cus dicitur: atq[ue] a nobis propter terrę circulum qui est deuersus
videri non potest: sed ab antipodibus (quos esse compertum est)
cernitur. Ubi et obiter annotandum: quod

Conuexum rei spherice tymorem et ventrem significat.

Conuexum vero eius contrarium est: et concavitatem notat.

Sunt preterea duo alij poli ipsius zodiaci duos. in coelo cir-
culos: Arcticū scilicet et Antarcticum describentes. Verum quia
zodiaci et Arctici atq[ue] Antaretici (qui in coelo sunt circuli) mentio-
nem fecimus: ideo capite sequenti de circulis tractabimus.

De circulis coeli Cap- put Tertium.

Aplices sunt circuli: qui et segmina ab auctoribus
dicuntur in sphaera et coelo: non reuera quidē existi-
tes sed imaginabiles: maiores. s. et minores.

Maiores circulus est: qui in vera superficie sphae-
re descriptus: ipsam in duo equa diuidit: horū sunt
sex. Aequator. s. Zodiacus. Colurus equinoctioꝝ

Colurus solsticioꝝ. Meridianus. et Horizon.

Circulus minor in sphaera est: qui in eadem sphaere superficie
descriptus: sphaerā minime in duo equa diuidit. Tales sunt quatuor.
Arcticus. Canceri. Capricorni. et Antarcticus. Ita summarim
sunt decem: de quibus debita serie et primo quidem de maioribus
dicemus.

Aequator: qui et primi mobilis cingulus. et equinoctialis di-
citur: est circulus maior: sphaerā in duo equalia diuidēs: secundū

Sphere mate.

quālibet sui partem ab utroque polo eque distans. Sic dicitur quod
 inā sole ipsum transeunte (quod bis in anno in principio arietis
 scz. mense Martio et principio librae mense septembri contingit)
 toto terrarū orbe equinoctiū et dies nocti equalis est.

Equinoctium Martii arietis vernale,
 Equinoctium septembriū librae autumnale;

Zodiacus est circulus maior equatorem in duobus punctis
 (que sunt principia arietis et librae) dirimens / cuius vna medietas
 cum ad septentrionē / altera vero ad Austrum declinat. Ita dicitur
 vel a zodiaco quod animal significat / quoniam duodecim animas
 in se habet / vel a zoe quod est vita: quia omnium inferiorum
 vita secundum planetarum motus sub ipsa esse dignoscitur. La
 tini cum significum vocant / quia signa in se ferat. Atque obliquū
 circulum. Hinc et Varo insit. Obliquus quia se signorum ver
 teret ordo.

Virgil.

In media zodiaci latitudine circularis linea ipm in duo equa
 partiens et utroque sex latitudines relinquitur intelligitur quā
 Eclipticam vocant / eo quod nunquam solis aut lune deliquiū et edis
 psis contingat nisi eorum uterque sub ea linea in eodem vel oppos
 sitis gradibus decurrat. In eodem si solare futurū sit deliquiū. In
 oppositis vero si ipsius lune. Et sol semper sub ea linea medius in
 cedit / neque utroque deuiat. Luna autem et ceteri planetarū nunc sub eas
 nunciatra vel ultra exspaciati vagantur.

Cesar

Duo sunt in sphaera coluri / qui solsticia et equinoctia distinguunt
 Ita a Colon grece quod membrū significat / et vris bobus (quos
 magnitudine Elephantū Cesar commentariorū lib. iij. in Herce
 ma filius esse ait dicit) / quoniam sicut cauda bouis membrū erecta
 semicirculū et non completū facit / ita nobis coluri semper imperfectus
 apparet. Una enim medietas videtur / cum alia sit occultata.

- 3 Colurus solsticioz qui et dedinationū dicitur: est circulus maior
 per principia cancri et capricorni / per polos eclipticę pariter et pos
 los mundi transiens.
- 4 Equinoctioz colurus itidem circulus maior et si per principia
 arietis ac librae et mundi polos transiens.
- 5 Meridianus est circulus maior per punctū verticis et polos mun
 di transiens. Tales in generalibus nostris tam solido quam plano decem
 gradibus ab invicem distingimus. Est autem punctū verticis quod et

zenit
 misp
 que l
 q et p
 na v
 tale p
 Et b
 C
 tum
 A
 poliū
 poliū
 decu
 edip
 mor
 T
 ad m
 T
 nes:
 E
 mus
 E
 scan
 A
 Lic
 quat
 iam
 inui

Kudimenta

zenith dicitur) in coelo punctus directe rei superpositus.

Horizo (quē finitorē q̄z dicūt) est spherę circul⁹ maior sup⁹ hemisphereū (id est dimidiū spl. re) ab inferiori diuidēs. Estq; is in quē sb diuo p̄sisteriū circūducentiūq; oculos videt obtur⁹ deficere q̄ z p̄te coeli vīsam a nō vīsa dirimere cernit. Diuersarū autē regio nā vari⁹ est horizo: z oīm horizontiū capite vertex pol⁹ dī. Nam tale punctū omni quaq; ab finitore atq; ipso horizo eque distat. Et hec de circulis maiorib⁹ nūc ad minores veniamus.

Cirulus arcticus est circulus minor quē polus zodiaci ad motum primi mobilis circa polum mundi arcticum describit.

Antarcticus est circulus minor quē alter polus zodiaci circa polum mundi antarcticū causat atq; describit. Nūcupamus autem polum zodiaci (de quo etiā superiori capite diximus) punctū vni decunq; ab ecliptica eque distantem. Sunt em̄ poli zodiaci axis eclipticę extremitates. Et q̄nta est maxima solis declinatio (de qua mox plura) tanta est poli zod. a polo mundi distantia.

Tropic⁹ cācri est circulus minor quē sol in principio cācri existēs ad motū primi mobilis describit q̄ z solsticiū estiuū dī.

Tropic⁹ capricorni est circulus minor quē sol in initū capricorni tenēs ad motū primi mobilis describit. Hūc etiā circulū brumę dī.

Eterum quia declinationis mentionem foeci (imus, mus ideo annotandum.

Declinationē esse q̄n sol de equinoctiali ad Tropicum cancri scandit vel ad capricorni tropicum a nobis descendit.

Ascensionē p̄trario accipim⁹ q̄n. s. a tropicis eq̄torū p̄pinquat. Licet a cyros z impropr̄ie a quibsdā dicat̄ ascendere q̄n nobis p̄pinquat et descendere cum a nobis discedit. Hactenus de circulis iam ad spherę Theoriā et latiorē quādā graduū quibus tales ab inuicē distent speculationē accedamus.

Caput. III. De quadā spherē

Theorica scōm graduū rationes.

Phera celestis quinq; ligatur

circulis principaliorib⁹ vno maiore z quatuor minoribus Arctico. s. cācri eq̄toze capricorni / z antarctico. E quib⁹ equator est maior alij quatuor minores. Nos ipsos vel

B

Sphere mate.

Potius que intersunt spacia authores Zonas vocare asueverunt
Virgil. Hinc et Virgilius in Georgiis ait.

Quinq; tenent coelum zone quarum vna conusco
Semper sole rubens et torrida semper ab igni est
Quam circum extreme dextra lenaq; trabuntur.
Cerulea glacie concreta atq; himbibus atris;
Has inter mediamq; duę mortalibus egris
Munere concessit diuum: et via secta per ambas.
Obliquus qua se signorum verteret ordo.

De quarum qualitate in sequentibus plura dicentur. Quia sicut supra
perius tetigimus quod polus Zodiaci circulum arcticum describat:
ideo pro vltiori speculatione sciendum hoc de superiori Zodiaci po
lo (qui in 66. gradu et 9. minutis elevationis situs est: atq; a polo ar
ctico. 24. gradibus ac 51. minutis distans) intelligi oportere.

Gradus. Ubi et illud non ignorandum. Gradum tricesimam signi par
Signu. tem esse. Et Signum duodecimam circuli. At triginta duodeci
es multiplicata 360. reddunt.

Quare liquidum euadit quod gradus iterum tricentesima et se
pagesima circuli pars esse definiti posset.

Circulum autem Antarcticum polus Zodiaci inferior describit: qui
in eodem gradu declinationis situs est: et eque a polo antarctico di
stat sicut superior ab arctico.

Tropicum cancri ecliptice reflexio sine materia solis versus se
ptentrionem declinatio (que ab equinoctiali ad 23. grad. 51. minutis si
ta est) designat.

Tropicum capricorni alia Ecliptice reflexio: siue materia solis versus
Austrum declinatio (que ad totidem gradus sic predicta sita est) describit.

Distantia inter tropicum cancri et circulum arcticum est 42. gra
dum et 18. minutis. Totidem etiam graduum est distantia inter tropicum
capricorni et circulum antarcticum.

Aequatorem media coeli amplitudo a polis mundi eque di
stans efficit.

Huc usque de quinque zonis et earum abinuicem distantia. consequenter etiam
am stricam de reliquis quedam trademus.

Circulum zodiaci eius ipsius poli ostenduntur quibus versus ad tro
picos (id est maximas solis declinationes et solstitia). 42. grad. et
18. minutis sunt. Estque zodiaci latitudo ab ecliptica versus utrosque tro
picos

picos
Lo
ctia: b
spher
equum
per sol
Circ
polis
D
eius s
circul
et occ
di polo
ferent
horizo
Ad
teriali
aque e
Ap
hicare
tro int
D
do pre
scriber
nume
re trac
possit
gradu
non m
minut
ubi ab
gura q
bini tro
tiones
li ipsi
di sunt
siti.

Rudimenta

picos sex graduum, et in vniuersum, 12. grad.

Coluros declinationū et ascensionū ingnant solsticia et equinoctia: ubiq; sub polis mundi sese per axem coeli ad angulos rectos sphaerales intersecāt. Similiter p equatorē Sed per Zodiacum equinoctioꝝ coluri videntes constituunt angulos obliquos cuius per solsticioꝝ 30d. rectos cauent.

Circulum meridionalem (mobilem quidem) axis idē sub ipsis polis continet.

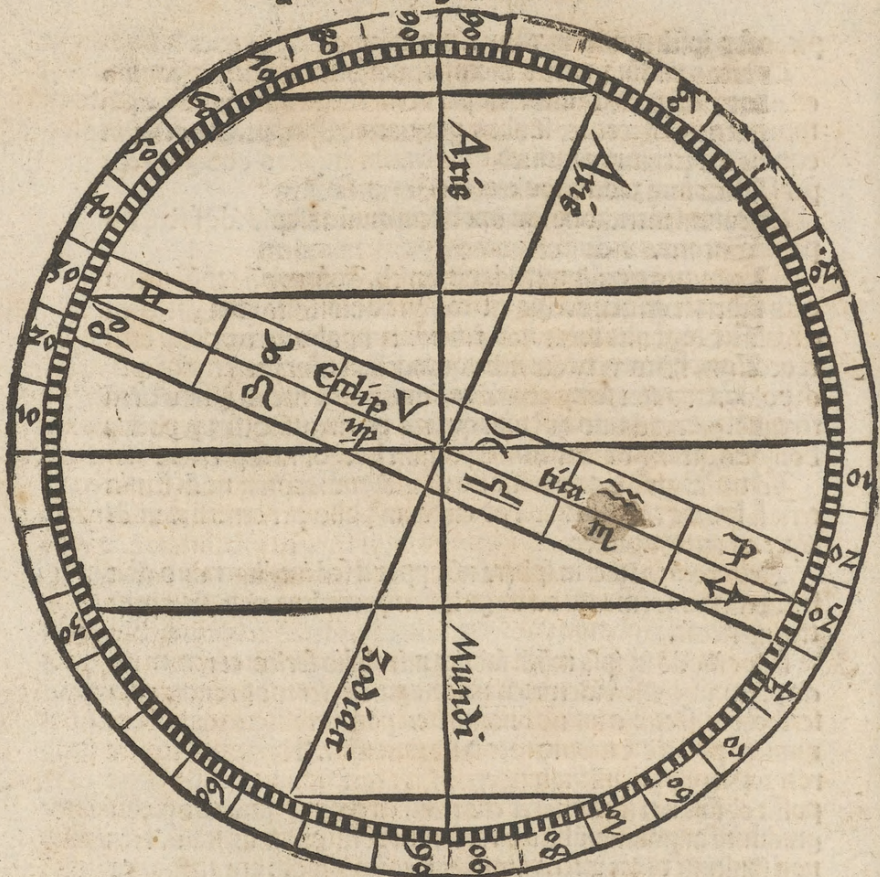
Horizontis circulum: declarat zenith. Ipsum em tanq; polus eius superior existens. vbiq; ab eo eque distat. Atq; diuidit idem circulus horizontis: hemispheriū nostrum ab altero p solis ortū et occasum. His vero qui sub equinoctiali sunt per vtrosq; mundi polos. Et distat semp zenith in omni horizonte ab ipsius circūferentia. 90. gradibus qui sunt quarta ps circuli. Estq; pipheria horzōtis quater distantia inter zenith et horizonta superans.

Id demū animaduersione nō est indignū: axem mundi in materiali sphaera diametraliter ab eiusdem polis per centrū mundi (que est terra) transire.

Axis vero zodiaci in sphaera nō apparet sed intelligendus est: et hic axem mundi mediū ad angulos impares siue obliquos in cētro intersecat.

Hoc modo in ipsa mūdi fabrica mirabilis series et rerum ordo precipuus esse videtur: cuius imaginē veteres astronomi describentes, factoris ipsius quantū fieri potuit vestigia (qui oīa in numero pōdere et mēsurā foecit) sequuti sunt. Hos quoq; ea de re tractātes: spacij iniquitate sic exclusi: vt ratio minutoꝝ nō vel vix possit obfuarit: et si obfuares etiā tediū cū errore gigneret: plena graduum annotationibus circuloꝝ in positionē sumemus. Nam non multum distat inter. xi. minū. et plenum gradū: qui sexaginta minuta continet sicuti supradiximus: atq; in libro de sphaera et alibi ubi ab harum rerum studiosis eramussum declaratur. Itaq; in figura quam pro talium intelligentia hoc loco subiungemus. ipsi bini tropici cancri scilicet et capricorni: atq; maxime solis declinationes ab equinoctiali. 24. gradibus distabūt. Quantum et poli ipsius zodiaci siue circuli arcticus et antarcticus a polis mundi sunt distantes: super sexagesimum sextum eleuatiōis gradum stā.

Polus Arcticus

Polus Antarcticus.

Caput. V. De quinq; zonis

celestibus earū dec; 7 gradusū coeli
ad terram applicationes

b Actenus breuissime de nōnul
lis Geometrię principijs / de sphaera polis / qñq; Zonis

Rudimenta sphaere

atq; ipsi mundi circuli rerūq; talium quada Theorica dicim^r nunc
recto (ni fallor) ordine de applicatōe horū circuloꝝ ⁊ gduū ad ipas
terrā suscipienda determinatio venit. Ergo igit sciendū est in terra
quinq; plagas per Zonas predictas distingui. Unde **Quidius** **Quid?**
in **Orbithamozpobosi** ait.

Utq; duę dextra coelum totidemq; sinistra
Parte secant zone: quinta est ardentior illis
Siconus inclusum numero distingit eodem
Cura deitotidemq; plage tellure premuntur
Quarum que media est non est habitabilis estu
Nix tegit alta duas totidem inter vtrasq; locavit
Temperiemq; de dit mixta cum frigore flamma.

Et vt res apertior fiat q̄ttuor minores circuli Arctic^o / cancri / ca
pricorni ⁊ antarctic^o determināt distinguūtq; q̄ncq; coeli zonas.
Ut vbi causa esto in seq̄nti figura. a. pol^o mundi arctic^o. b. c. circu
lus Bore^o. d. e. circul^o Lācri. f. g. circul^o capricorni. b. f. antarctic^o
l. p. pol^o Austric^o. Erit p̄ma zona. s. Borea arcticaq; totū inter. b.
a. c. interceptū spaciū q̄ p̄petuo frigore rigēs inhabitata ē. Sc̄da
erit totū inter. b. c. et. d. e. interceptū spaciū / p̄pata atq; habitabilis.
Tertia totū inter. d. e. f. g. mediū spaciū feruore male egregē habi
tabilis. Sol enim illic sc̄dm lineā. f. e. q̄ nob eclipticam desiḡt as
sidua volubilitate gyros ducēs suo feruore eā reddit torridā atq;
inhabitā. Quarta ē totū inter. f. g. et. b. f. spaciū: p̄pata atq; ha
bitabilis. si aquarū vastitas et altera coeli facies id impure finat
Quinta est totum inter. b. f. i. interclusum spaciū frigore semp
borrens atq; inhabitata

Cū autē dicim^r aliquā coeli zonā vel habitatā vel inhabitatam /
hāc denotatiōe a sili zona terre. illi coelesti plage s̄biecta intelli
gim^r ⁊ q̄n habitatā aut habitabile dicim^r: vñ ⁊ facile habitabi
lem. Cū p̄o inhabitatā v^l inhabitabile: egre difficileq; habitabile
intelligim^r. Sūt em̄ q̄ exustā torridāq; zonā nūc habitāt mlti. Et
qui Thersonesum aureā incolūt: vt Taprobanēsēs: Aethiopes: ⁊
maria ps terre semp incognitē: nup ab Americo Vesputio reper
tē. Quade re ipsius quattuor subinngent navigationes ex Ita
lico sermone in Gallicum: et ex Gallico in latinum versē.

Itaq; sciendū qd̄ (vt ⁊ s̄bseq̄ns indicat figura) prima zona que
polo arctico prima est. ⁊. g. d. u. s. latitudinis: et. s. i. min. habet.

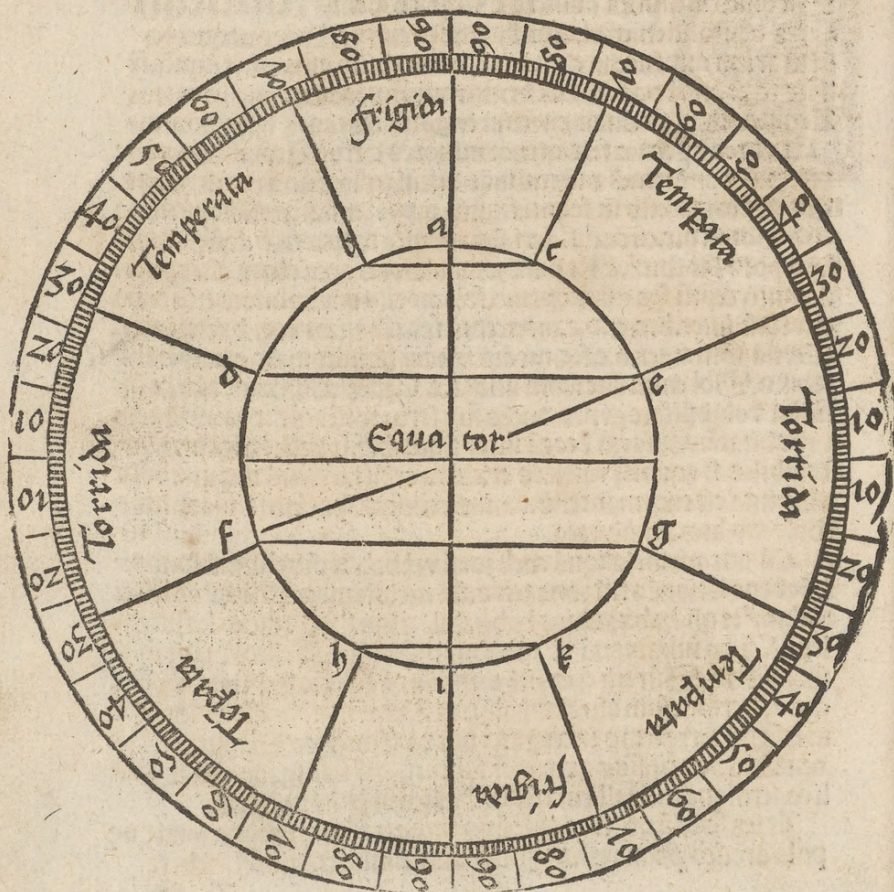
B iij

Sphere materialis

Secunda que antarctica atq; illi ipsi par est: totidem
 Tercia temperata. 42. et. 18. miñ.
 Quarta que par est: totidem
 Quinta po torrida et media gradus. 47. et. 42. miñ.
 Sed horum quendam typum ponamus.

Polus Arcticus.

Polus Antarcticus

Rudimenta
Caput Sextum
De para-
lellis.

Paralleli (qui et Almucan-
tharat dicuntur) sunt circuli vel lineę quoquo ver-
sus: atq; ex omni parte equedistantes: et nunq; si
possent etiā in infinitum protrahi concurrentes.
Qualis est in sphaera equator cum alijs quattu-
or circulis minoribus. Non quia quantum pri-
mus a secundo: tantum secundus a tertio distet:
nam hoc falsum est: vt ex precedētib; liquet: sed q; quilibet duo
circuli simul iuncti: secundū quamlibet sui partem eque abin-
uicem sint distantes. Non em̄ est equator ex vna parte altero tro-
picorum q; ex alia vicinior aut distantior: cum omniquaq; a tro-
picis sicut prædiximus. 23. gradibus et. 7. minutis distet. Simi-
li modo de tropicis ad duos extremos dicendum est: quoz vterq;
q; ex omnibus sui partibus ab utroq; 42. gradibus et. 44. mi-
nutis distant.

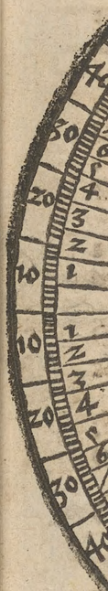
Licet vero possent paralleli ad libitum cuiuslibet distantes de-
scribi: nobis tamen pro faciliiori supputatione conuenientissimuz
visum est (quod et ipsi Ptholomeo placuit) vt tā in solida q; pla-
na Cosmographię generalis descriptione. ipsos tot gradibus ab
inuicem secerneremus: quot sequens formula ostendit. Cui etiā
figura subiungetur: in qua parallelos per terram vtrinq; ad spha-
ram coeli protrabemus.

Elimata cum gradibus para-
lellorum simul horas.

Insinuat numeris ista fi-
gura suis

Paralelli ab equat.	grāds coeli	Horodie rūma,	Quot mill; sa, gra, vnus
21 Diatiles 8	63	20	28.ē
20	61	19	
19	58	18	32.ē
18	56	17	ē
17	54	17	37.ē
16 Diarhip. 7	52.ē	16.ē	40.ē
15 Diabor. 6	48.ē	16	42.ē
14	45	15.ē	44
13	43.ē	15.ē	45
12 Diarbo. 5	40.ē. 5.ē	15	47
11	38.ē. 1.ē	14.ē. 4.ē	48.ē
10 Diarbo. 4	36.	14.ē	50
9	33.5.	14.ē	
8 Diatlex. 3	30.5.	14	54
7	27.ē. 4.	13.ē. 4.	
6 Diastenes 2	23.ē. 5.	13.ē	57
5	20.ē	13.ē	
4 Diamero. 1	16.5.ē	13	
3	12.ē	12.ē. 4.	
2	8.5.ē	12.ē	
1	4.ē	12.ē	59
Aequora polis eque distās		12.ē. 6.ē	60
1	4.ē	12.ē	59
2	8.5.ē	12.ē	
3	12.ē	12.ē. 4.	
4. Diameroes	16.5.ē	13	
5	20.ē	13.ē	

Climata
cū gradib;
bus para
lellorū si
mul bo-
ras.
Insinuat
numeros
ita figur
a suis.

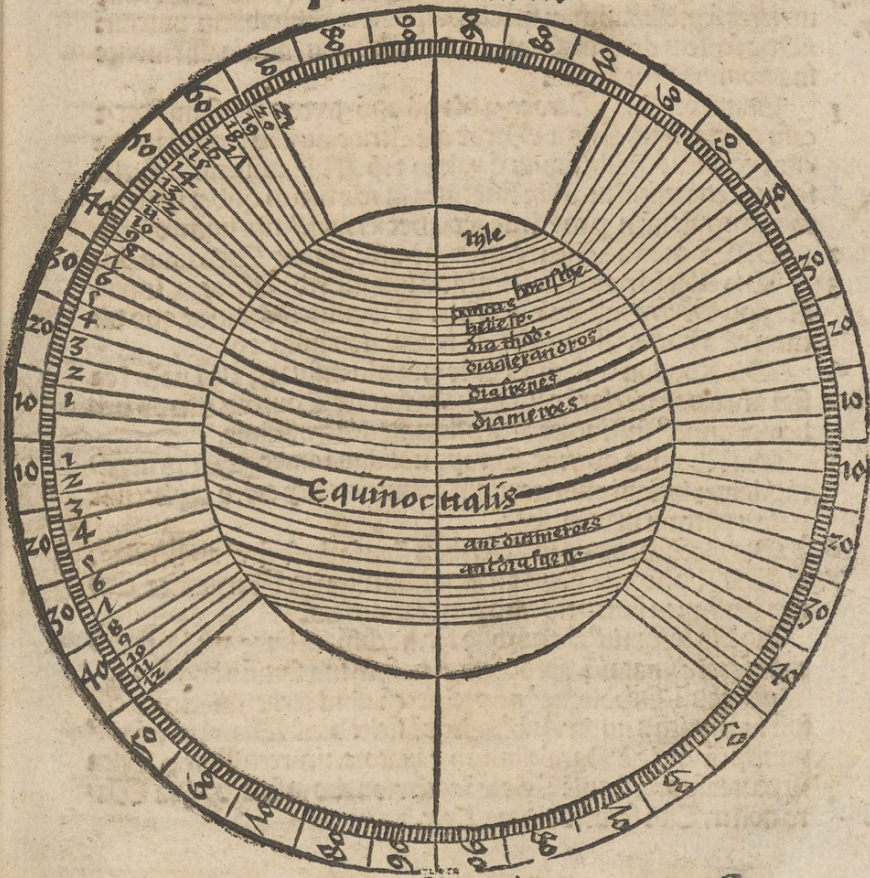

Polus Arcticus

Parazeli.	Gradus	Horæ	Siliaria.
6. Antidiasienes	23. $\frac{11}{10}$	23. $\frac{1}{6}$	52
7	27. $\frac{1}{6}$	13. $\frac{1}{4}$	

Et ita deinceps versus Antarcticum polum. Quod et subsequens figura commonstrat.

Polus Arcticus

Polus Antarcticus

£

Sphera mate.

De climatibus caput Septimū.

Iacet clima p̄rie regio interpretet. B̄ tñ loco spaciū ter
re inter duas eque distātes appellat̄ in q̄ porrectissi
me dicit̄ ab initio climatis vsq̄ ad finē dimidię bo
re variatio est. Et quortū aliq̄ clima ab eq̄tore fue
rit tot semiboris lōgissima ei⁹ loci dies / supat diem
nocti equalē. Sūtq̄ ip̄oz Septēgemina: q̄uis ad

Clima
ta. 7.

austz nō sit septimū ad huc lustratū. S; Boreā plus Ptholome
us terrā septē semiboraz spacio hospitalē et habitabilem inuenit
Que septem climata ab insigni aut Urbe aut fluuio / aut monte
sua nomina sunt sortita.

- 1 Primum ēz Dia Neroes a dia qd̄ apd̄ grecos per significat /
casu patrio iūgit. Atq̄ a Neroe q̄ ē Africę ciuitas i torrida zona
citra eq̄tore. 16. ḡdib⁹ sita in q̄ palello z ipe Nil⁹ eē iuenit. Et / r̄sb
seq̄ntiū etiā initiiū mediū z finē: atq̄ marie diei in q̄libet ip̄oz bo
ras / generale n̄m p̄ cui⁹ itelligētia hęc scribim⁹ tibi liq̄do ondet.
- 2 Dia Sienes a Siene egypti vrbē / qd̄ ē puicicę Thebaidis p̄n
- 3 Dia Alexādras. Ab Alexādrā insigni vrbē Africę (cipiū
Aegipti Metropoli: quā Alexāder Magnus cōdidit: de quo die
cum est a poeta. Unus Pelleo iuueni non sufficit orbis.
- 4 Dia Rhodon a Rhodo Asię minoris insula: q̄ z sul nois i ea
Rhodos sitā n̄ra tēpestate clarā ciuitatē habz fortiter Thurcarz efferos bel
licolq̄ impel⁹ sustinentē atq̄ p̄fligantē generosissime.
- 5 Dia Rhomes ab vrbē Europe notissima inter Italicas marē
me clara / z insigni olīm gentium domitrice / atq̄ orbis capite / nūc
patris patrum maximi sede.
- 6 Dia Boris chenes a maḡ scybarz fluuio q̄ est q̄r⁹ ab Histroz
- 7 Dia Ripheon a Ripheis montibus: qui in Sarmanica Eu
ropa insignes sunt perpetua niue candentes.
Ab his insignib⁹ locis p̄ que ferme climatū lineę medię trans
eunt septē climata (q̄ Ptholome⁹ posuit) sua sortiunt nomina.
Octauū Ptholome⁹ nō posuit cū illud terre (quodcūq̄ est)
ipsi incognitū a nuperiorib⁹ lustratū sit. et dicit Diaryles / qd̄ ip̄i
principiū (qui est Paralellus ab equatore. 21.) rectissime p̄ Tyle
sit protensus. Est autē Tyle Septētrionalis insula: de qua Ma
ro noster. Tibi seruiet vltima Tyle.

Virgili⁹

Rudimenta

Et hec de climatib⁹ ab equatore Septentrione & s⁹is. Pari mō
dicendū est de eis que sunt ultra equinoctiale ad Austrū quoz sc⁹
pgraria nota habēna sūt illustrata: et dici possunt antidia. *Veroca*
antidia *Alpeārias* / Antidia *Rhodon.* Antidia *Rhemes* / antidia
Boriscbenes: a greca p⁹cula antiq⁹ oppositū v⁹stra denorat. Et
q⁹ in sexto climate Antarcticū s⁹is: & p⁹ extrema Africe nup⁹ re
perta & *Zāzibar.* *Lava minor*: & *Scula insule*: & q⁹tra orbis pars
quā q⁹ Americ⁹ invenit Americ⁹ q⁹si Americ⁹ terrā sive Americā
nūcupare licet sūt sūt. De q⁹b⁹ Australib⁹ climatib⁹ hec *Pō*
poni *Delle* *Geogphi* p⁹ba intelligēda sūt vbi ait. *Zonē habitā*
biles para agūt an tpa v⁹ez nō pariter. Antictiones alterā nos
alterā incolim⁹. Ill⁹ sūt q⁹ b⁹ ardore intercedētis plage icognitus
but⁹ dicendus est. *Ubi animadvertendū est q⁹ climatū q⁹ odoz*
alios q⁹ aliud plerūq⁹ foetus p⁹ducit: et in diverse sunt naturę: et
alia atq⁹ alia syderū virtute moderent. Unde *Virgilius.*

Amerige
Pōpo.
Delle

Virgil⁹

Nec vero terre ferre omnes omnia possunt
Hic segetes illic veniunt foelicus v⁹e
Arbori foetus alibi atq⁹ iniussa virescunt
*Gramina. Nonne vides croceos vt *Thmolus* odotes*
*India mittit ebur: mittunt sua thura *Sabey**
*Et *Calybes* nudi ferrum: virosaq⁹ pontus*
**Casterea.* *Eliacum* palmas *Epiros* equarum zē*

Caput octauum de ventis.

Ventū in superiorib⁹ ventoz aliq⁹ incidēt mēores
suim⁹ (cū. s. polū. *Boreū.* polū. *Rocticū* atq⁹ id gen⁹
alia dixi) & ipoz cognitio nōnib⁹ momēti imo mag⁹
nā vtilitate ad *Cosmogphiā* b⁹re dignoscit: ideo h⁹
p⁹sequenti capite quedā de ventis (qui et spūz) et fla
tus dicant⁹ tradem⁹. Est igit⁹ v⁹etus (vt a *Philoso*
phis definit) q⁹balatio calida et sicca lateraliter circa trā mota zē

Quia s⁹o sol scōm binos tropicos / et ipm eq⁹tozē triplicē orā
atq⁹ occasū est iualē. s. equinoctiale ac byemalē seruat: et meridiet
si lueroz ipius septentrionis v⁹trinq⁹ sint latera / quaz q⁹libet p⁹uius
ventū b⁹nt: ideo sūmati. p⁹. sūt v⁹ti / tres orient⁹ / tres occident⁹ / totidē
meridiet / et medie noctis totidē: quib⁹ q⁹tuoz q⁹ in scānti formu
la mediū locū tenebūt principales sunt / alti / minus p⁹nci.

Sphere mate.

	Oriens.	Occidens.
Collat.	Trop. Canc.	Leuias.
Medij	Aequator.	Subsolanus.
Collat.	Tropi. Cap:	Eurus qui et Vulturnus.
		Africus qui et Lybs
Collat.		Meridies
		Meridies
Medij.		Euronotus
		Septentrio.
Medij.		Auster qui et Folbus
		Aquilo qui et Boreas
Collat.		Lybonotus
		Trachias qui et Circius.

Quid? Poete tamen minus principales (qui et collaterales dicuntur) pro principalioribus explicetia (vt suis sibi mos est) vsurpare con-
sueverunt. Hinc et **Quidius** ait

Eurus ad Eurozam Nabatheasq; regna recessit
Persidag; et radijs in ga subdita matutinis.
Vesper et Occiduo que litorea sole tepescunt
Proxima sunt Zephiro: Scythiam septemq; Triones
Horriter inuasit Boreas/contraria tellus
Rubibus assiduis/pluuiog; madescit ab Austro

Est autem Subsolani aura saluberrima/que a sole purior et
subtilior alijs efficitur:

Virgili. Zephirus Caloris et humoris temperiem habens montium
pinas resoluit. Unde est illud **Virgilij.** Liquitur et putris Ze-
phiro se gleba resoluit.

Quid? Austri flat crebro tempestatu/pcellaz/ atq; himbrii pefagus
est. Quare et Flazo infit. Madidis Folbus euolat alis.

Aquilo suo rigore aquas ligat atq; constringit. **Virgi.** Et gla-
cialis hyems Aquilonibus asperat vndas.

Virgili. His de ventis Ballinarium nostrum multę doctrine virum
sequentes quattuor edere versiculos memini

**Ballina-
rius** Eurus et Eoo flat Subsolatus ab ortu.
Flatibus occasum Zephirusq; Fauonius implent.

colit. Z
Eun
te Th
claud
Becia
du pg
rerz ca
tergo i
Afr
no Ae
flumie
sariens
nozē B

Rudimenta

Auster in extremis Lybie et Notus estuat oris:
Sudificiis Bozeas Aquilogs minatur ab axe.

Et licz vcti septentrionales sint natura frigidz / nihilo tñ minus
qn̄ torridā zonā ptrāseūt / mitigant: sicut z de Austro torridam zo
nam anteaq̄ ad nos veniat trāscire / cōpertū ē. Qd̄ seq̄ntib⁹ ver⁹

Quocq̄ loco pdit gelid⁹ furit Auster / z arctis (sib⁹ insinuat.

Logit aquas vinculis / at dum per torrida flau

Sydera transferit / nostras captandus in oras

Comeat: et Bozeq̄ seuissima tela retorquet

At contra Bozeas nobis grauis / orbe sub imo

Fit ratione pari moderatis leuior alis.

Letera mox varios qua cursus flamina mittunt

Inmutant proprie naturam sedis eundo.

Hucusq̄ de vcti dictū sufficiat. Ponam⁹ nūc haz oīm figurā
vniuersalē: in q̄ sint poli / axes / circuli cū maiores tñ etiā minores:
oriens / occidens / quinq̄ zone / gradus longitudinis / latitudinis
tam ipsius terre q̄ coeli. paralleli / climata / venti zc.

Caput. IX. De quibusdam

Cosmographiē Rudimentis.

Om̄e t̄re ambitū ad coeli spacū pūcti obtinere rōez
Astronomicz / demonstratiōib⁹ p̄stat. Ita vt si ad coele
stis globi magnitudinē p̄ferat / nihil spacij p̄lus h̄re
iudicet. Et t̄bur⁹ q̄ dē tā eriguit i mūdo regiois q̄ra se
re portio ē q̄ Ptholomeo cognita. a nob animatib⁹ i
coliz. Atq̄ i tris pres hacten⁹ scissa fuit Europā. Africā. z Asiam.

Europa ab occidēte mari Athlātico / a septē. Britānico / ab oriē
te Thana / Neotide palude / z pōro: a meridie mari mediterrāeo
claudit / habetq̄ i se Hispaniā: Galliā: Germaniā: Rbetiā: Italiā
Becciā: z Sarmatiā. Sic dicta a filia regi Agenor⁹ ei⁹ nois: que
dū v̄ginib⁹ Tiris comitata in marino litore puellari studio lude
retz canistra florib⁹ stipar: t̄ ab Jone i thauz niuē v̄sa rapta. ill⁹
tergo isedisse / z p̄q̄ra pōti i Lretā delata t̄re p̄ iacētū nome dedit.

Africa ob occidēte mari Athlātico / a meridie ocea / se credit.
no Aethiopic / a Septētrione mari mediterraneo / z ab ortu Nil
flumie terminat. Ea i se cōplectit Mauritanias Tingitanā z Le
sariensem / Lybiā interiore. Humidiā (quā z Napaliā dicūt) m̄
nore Africā in q̄ est Chariago Rhomani impj olūm p̄tinax emu

Cosmographiae

la) Cyrenicia, Thamarica, Lybia, q̄ etiā noīe tota Africa a Lybe rege Tharrubanie appellat̄ Aethiopia interiorē, Aegyptū zc. Et dicitur Africa quod frigoris rigiditate careat.

Asia q̄ ceteras magnitudiez opib⁹ lōgissime vincit, ab Europa Thanaī fluvio atq; ab Africa Istmo (q̄ in Australe plagaz dicit̄) Arabie z Aegypti sinū p̄cindit, secernit. Nec principalis limas regiōes h; Bithiniā, Galatiā, Capadociā, Paphlagiā, Lidiam, Ciliciā, Armenias maiorē z minorē, Colchidē, Hircaniam, Iberiā, Albaniam; z preterea multas quas singillatim enumerare longa mora esset. Ita dicta ab eius nominis regina.

Hic p̄o z hē ptes sūt lati⁹ Iustrate, z alia q̄ta ps p̄ Americū Vesputiū (vt i sequentib⁹ audiet̄), iucta ē quā nō video cur q̄s ius vctet ab Americo iūctore sagax ingenij viro, Americū q̄si Americi trā; sine Americā dicēdā; cū z Europa z Asia a mlierib⁹ sua sortita sint noia. Et sicut z gēz mores ex his binis Americi navigatorib⁹ q̄ se-

America

Hic i modū trā iā q̄dripartita cōgscit̄, quū lūq̄e itelligi dat̄, z sūt tres omē ptes p̄nētes, q̄ta ē insula; cū omī q̄s mari circū data aspiciat̄. Et h; mare vnū sit quēadmodū z ipsa tell⁹ multis tñ simib⁹ distinctū, z inūer; repletū insul; varia sibi noia assumit; q̄ z i

Puscianus.

Cosmographiē tabul; aspiciūt z Puscian⁹ i tralatōe Dionysij tali Circuit Oceani gurgestū vndiq; vastus, Cui enūerat p̄sib⁹. Qui sp̄s vnus sit plurima nomina sumit.

Finibus Hesperijs Atlanticus ille vocatur, At Boree qua gens furit Armiaspa sub armis, Dicitur ille piger necnō Satur, idem, Iovius est alijs.

Mare Eoum Indici Aethiopicum.

Unde tamen primo descendit lumine Titan Eoum; vocant atq; Indum nomine pontum, Sed qua deuectus calidum polus excipit Austrum, Aethiopicumq; simul pelagus Rubrumq; vocatur, Circuit oceanus sic totum maximus orbem, Nominibus varijs celebratus.

Paphlagicum.

Persecat Hesperiam primus qui pergitur vndis, Paphlagicūq; latus Lybie p̄tendit ab oris, Sic minor est reliquis; maior quem Caspia telus, Suscipit intransentem vastis Aquilonis ab vndis.

Caspium Hircanum.

Nomine Saturni quod Thetis possidet equos, Caspius iste sinus simul Hircanusq; vocatur, At duo qui veniunt Australis ab equore ponti.

Dic
Ereg
Flu
Eure
D
Hera
Lelisi
Est p
Diui
Hinc
Nec
Baltic
Excip
Qua
Ad p
Que
Insul
In
Inde
Ad p
Sica
Qui
Ad
Qua
Ariet
Pro
Hoc
Ill
Ad
Jo
Diu
Qua
Ad
Post
Ad l
Que
Lyri
Finib

Rudimenta

Sic supra currens mare Persicus efficit altum
 Eregione situs qua Caspia voluitur vnda
 Fluctuat aut alter Pancheas litora pulsat
 Euxeni contra pelagus protentus in Austros
 Ordine principium capiens Atblantis ab vnda
 Herculeo celebrant quam mæte munere Hades
 Celiferasq; tenet stans Atblas monte columnas
 Est purnus vastis qui pontus Ibericus vndis
 Diuidit Europen Lybia cõmunis vtriq;
 Hinc atq; hinc statue sunt: ambe litora cernunt
 Hec Lybies hec Europes aduersa tuendo.
 Gallicus hunc gurges: qui Celtica littoza pulsat
 Excipit: hunc sequitur Ligerum cognomine dictus
 Qua domini rerum terris creuere Latinis.
 Ad petram leucen Aquilonis ab axe reductus
 Que freta Sicanie concludit littoze curuo
 Insula sed Tyrnos proprijs pulsatur ab vndis.
 Intra sardonium pelagus Celtumq; refusus
 Inde salis tumidus Tyrrheni voluitur estus
 Ad partes vergens australes excipit istum
 Sicanie gurges solis desferus ad ortus:
 Qui procul effusus Pachynis tenditur oris
 Ad Creten summam (que prominet equore) rupem:
 Qua Bozyna potens medijs qua Pbestos in aruis
 Arietis hanc rupem simulantem vertice frontem
 Pro merito graui Criu dixere metopon.
 Hoc mare Sargani concludit yapigis oras:
 Illinc incipiens extenditur Adria vastus:
 Ad Boream penetrans pelago solemq; cadentem
 Ionius pariter sinus hic perhibetur ab orbe
 Diuidit et geminas diuersis partibus oras:
 Quas tamen extremas coniungit terminus vnus
 Ad dextram partem protenditur Illyris alma:
 Post hanc Dalmatie populorum martia tellus
 Ad quem Ausonie porrectis continet Ithimos
 Quem tria circumdant maria vndiq; littoze curuo
 Tyrrhenum Siculum necnon simul Adria vastus
 Sinibus at proprijs exceptant singula ventos

Persici.

Atblanti
cum.
Hercule
um.

Gallicu

Mare
Tyrrre

Siculū

Adriaticū.
Ionium

Illyricū

Cosmographiae

Terr. benum Zept. yro: Sicalum sed tunditur Austro.
Adria succurrens Eoo frangitur Euro.

Syrta

Ar post Sicaniam tractu diffunditur alto
Ad Syrtim pelagus Lybicis que cingitur oris:
Ora oris postquam minor excipit equora longe
Arq; sinu gemino resonantia litorea fultant

Orae
Creteu

Inibus a Sicalis Creteum tenditur equor
Ad solis veniens ortus Salmonida poscens
Dicitur Eous qui Crete terminus cile:

Pbariu

Post hanc est geminum mare vastum fluctibus atris
Fluctibus Hismarici Boree quod tunditur atris.
Quod ruit aduersus celse de partibus Arcti
Quod prius est Pbariu in perhibent: hoc litorea tangit
Precipitis casu montis: post vnda secunda
Sidonium est pelagus: penetrat qua gurgite pontus:

Sidoni
um

Issicis Arctoas ad paries equore vergens.
Non longe rectus: Lilecum nam frangitur oris,
Hinc Zephiros poscens veluti draco flectitur vndis
Quod iuga montiuagus vastat: silvasq; fatigat:
Partibus extremis Pamphilia clauditur isto:
Arq; Chelidonię rupes anguntur eodem
At procul hunc zephyrus finit Pataraide summa.

Aegeum

Post hec Arctoas ad partes aspice rursus
Aegeum superat qui fluctibus equora cuncta:
Dispersas vasto qui gurgite Cycladas ambit
Terminat hunc imbros pariter Tenedosq; coercens
Angusta trahitur qua fauce Propontidis vnda
Asia: quam supra populis distenditur amplis
Ad Notiam partem: qua latus ducitur Istbmos:

Bospho
rus.
Simple
gades

Threicius sequitur post Bosphorus ostia ponti:
Hoc nullum perhibent terras angustius orbis
Esse fretum dirimens: hic sunt Symplegades arctę:
Panditur hic ponti pelagus Titanis ad ortus
Quod petit obliquo Boream solcmq; meatu
Hinc arq; hinc medio percurrunt equore colles:
Unus qui veniens Asię de parte Larambis
Dicitur australi. sed contra sinibus alter
Prominet Europe hunc crui dixere metopon.

Ergo
Distans
Eualea
Aspicias
Aeruo
Assimila
Extra q
Sed for
Littus:
In quan
Quam
Et matt
Salice
Limme
Limme
Hec ma
Est au
pinc et p
Taprob
Albion
Sardin
Landia
Selanc
Sicilia
Cosfyca
Lipais

Madag
Zanzib
Jana in
Angam
Penta
Scula
Zipang
Hec fun
Insule:
Diuert

Rudimenta

Ergo conueniunt aduersi gurgite tanto
Distantes quantum ternis transire diebus
Enaleat nauis: bimarem sic equore pontum
Aspicias similem cornu quod fleccitur arcus
Aeruo curuati distento dextera neruum
Assimulat: recto trahitur nam linea ductu
Extra quam Boream quo scandit sola Carambis
Sed formam cornu geminatis flexibus edit
Littus: quod pontum cingit sub parte sinistra
In quam Scythie penetrans Aquilionis ad apex
Quam Scythie gentes circundant vndiq; ripis
Et matrem ponti perhibent Scythidis vndam,
Salcet hic ponti vis: exit gurgite multo
Limmerium torens per Bosphoron hic vbi Taurum
Limmerij gelidis habitant sub finibus inum
Hec maris est species splendens hec forma profundi.

Scotis

Taurus

Est autem vt predicimus mare plenum insulis e quibus ma
rine et principaliores iuxta Ptholomeum he sunt.

Tarobana in mari Indico sub equatore

Albion que et Britannia et Anglia

Sardinia in mari mediterraneo

Candia que et Creta in sinu Aegeo

Selandia

Sicilia in mari mediterraneo

Coslyca

Ciprus

Extra Ptholomeum

Madagascar in mari Prasodo

Zanzibar

Java in Oceano Indico orientali

Angama

Penta In oceano Indico

Senla

Zipangri in Oceano occidentali

He sunt ingentes quas cingit Tetbyos vnda

Insule: dhuc alie diuersis partibus orbis,

Diuerse plures fama latere minores

Priscas
nus.

Cosmographie

Curis difficiles nautis vel portibus apte

Quarum non facile est mihi promere nomina versu

Letex vt vni⁹ loci ab altero distantiā cognoscere possis: poli elevatio tibi cupimus consideranda venit. Annotandū igitur paucis qđ (vt ex superiorib⁹ liquet) vltimib⁹ s⁹ parallelo equinoctiali: vterq⁹ polus in horizonte est. Eūti autē ad septentrionē: eo magis s⁹ elevat⁹ polus q̄nto plus aliq⁹ ab equatore discesserit. Que poli elevatio regionū et locorū ab equatore distantiā demonstrat. Est em̄ tātus loci tract⁹ ab equatore: cui⁹ mēsurā scire desideras: q̄nta est elevatio poli ad zenitē eiusdē. Ex q̄b⁹ milliariū nūer⁹ facili⁹ cogniti⁹ euadit: dū eundē p⁹ nūer⁹ elevatiōis poli multiplicauer⁹. Vt si nō sūt scđ m⁹ P⁹tholo mei iniam milliaria: circulo equinoctiali ad Arcton vbiq⁹ gētū eq⁹ les. Nā a p⁹mo equatoris g⁹du: vsq⁹ ad duodecimū. q̄libz g⁹duū sexaginta Italica milliaria p⁹tinēt: q̄ faciūt. 15. Germanica. Cū ut em̄ quatuor Italica p⁹ vno Germanico reputant. Et a. 12. g⁹du vsq⁹ ad 25. quilibet. 59. milliaria faciūt: q̄ sūt Germanis. 14. 1/4. Atq⁹ vt res fiat apertior: ponemus formulā sequentē.

Prolo-
quium.

Aequa-
tor.

Tropic⁹

Circus
arcti.

Polus
arcti.

Gradus Gradus Millia Ital. Mil. Ger.

1	12	60	15
12	25	59	14 1/2 1/4
25	30	54	13 1/2
30	31	50	12 1/2
31	41	41	11 1/4
41 vsq ⁹ ad	51 faciunt	40	10
51	51	32	8
51	63	28	7
63	66	26	6 1/2
66	10	21	5 1/4
10	80	6	1 1/2
80	90		0

Et i
latio
ad a
talia
aria
gra
das
mo
dis
ferti
equ
culp
meū
to c
cessi
anc
alt
pre
ait
mu
soli

F
si r
imp
nu
cto
se i
nu
pte
in
trū
foz
-1-

Rudimenta.

Et ita q̄ ab æquinoctiali p̄sus polos tā antarcticū q̄ arcticū ḡdū
latitudinis p̄tinetia variat. Q̄d si scire voluerit q̄t ab vno loco
ad aliū milliaria sint p̄p̄de diligēter i q̄b̄ ḡdib̄ latitudinis sint
talia loca: q̄t ḡd̄ mediū: deinde vide in formula sup̄iorū: q̄t mill̄
aria talis ḡd̄ habeat: z mltiplica nūez milliariū p̄ nūez mediū
graduū: atq̄ milliariū nūez resultabit: q̄ cū Italica fuerint: diui
das p̄ q̄tuorū Germanica habebis. **Hec p̄ inductionē ad Cos**
moḡp̄hā dicta sufficiat: si te mō amonuerim p̄ nos in depingē
dis tabul̄ typi general: nō oimodo sequutos esse P̄tholomeū p̄
sertim circa nouas fr̄as: vbi in cart̄is marinis alit̄ ant̄aduerimus
eq̄torē p̄stitui q̄ P̄tholomeū fecerit. Et p̄inde nō debēt nos ita
culpare: q̄ illō ip̄m notauerit. **Cōsulto em̄ fecim̄** q̄d h̄ P̄tholo
meū: alibi cart̄as marinas sequuti sum̄. Cū r̄ipe P̄tholomeū q̄n
to capite p̄mi libri. **Nō oēs p̄tinet̄ p̄tes:** ob sue magnitudinis ex
cessum: ad ip̄i p̄uenisse noticiā dicat: z aliq̄s quē ad modū se habe
ant: ob p̄grinatū negligētā sibi min̄ diligēter traditas: al̄s eē q̄s
al̄r atq̄ al̄r se h̄re p̄tingat: ob corruptiōes z mutatiōes: in q̄b̄ pro
p̄te commisse cognite s̄t. Fuit igit̄ necesse q̄d ip̄e sibi etiā factū dū
ait: ad nouas r̄ip̄s n̄ri traditōes maḡ int̄edere. Et ita q̄dē t̄p̄u
mus r̄e: vt in plano circa nouas fr̄as z alia q̄piā P̄tholomeū: in
solido p̄o q̄d plano additi descriptionē Americi s̄bsequentē secta
ri fuerimus.

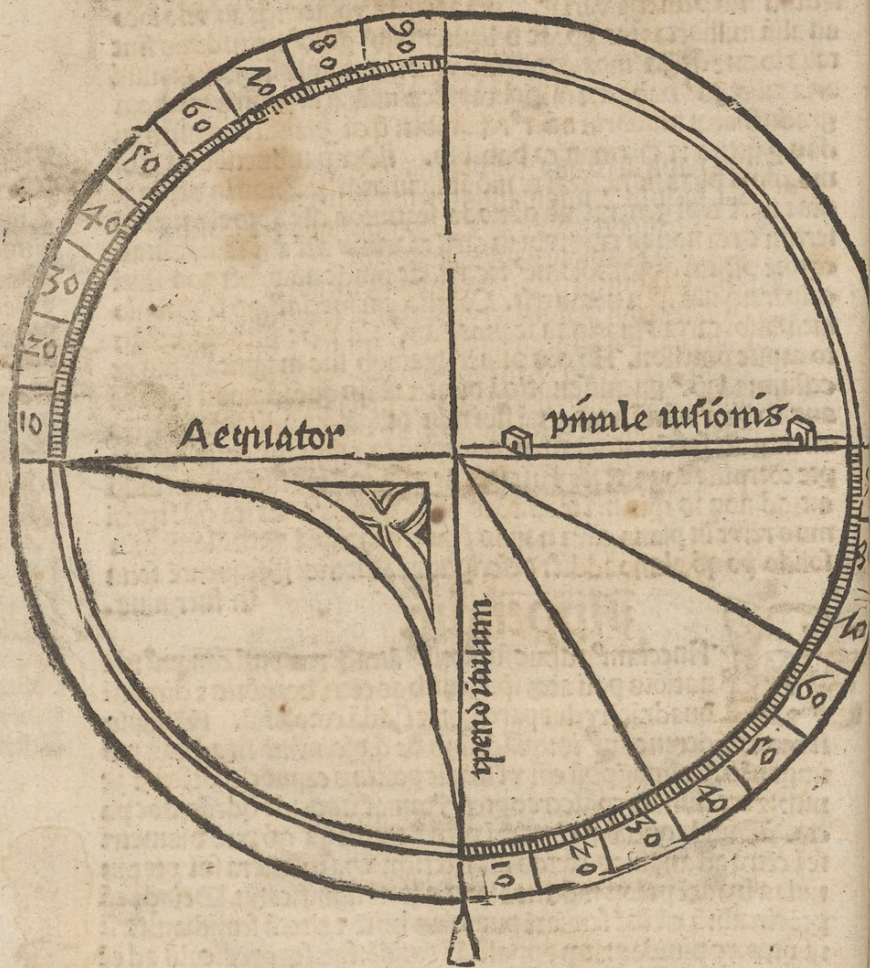
Flora

Ptholo
mus.

Appendix.

Anectam̄ ad huc sup̄iorib̄ at̄eaq̄ receptū canam̄: de
uatiōis poli atq̄ ip̄i zenit̄ ac cētri horizōtis z climati
quadrātē: velut parergon z q̄ddā corolariū. **Quāuis**
si recte p̄siderauerim̄ is: quadrans de q̄ dicim̄ nō sit ad has res
imptinēs. **Cosmoḡp̄hū em̄** v̄l maxie poli sup̄ caput eleuatiōez: ze
nit̄: z t̄re climata cōscere optet. **Format̄ itaq̄ idē q̄drās** hoc p̄
cto. **Diuide** quēcūq̄ circulū i p̄tes q̄tuorū ita q̄d due diametri
se i cētro ad angulos rectos int̄ secēt̄: q̄z vna (q̄ altera sui p̄te pin
nulas h̄z) arcē poloz mūd̄it: altera eq̄torē significabit. **Deinde cū**
p̄te circuli: q̄ est int̄ semiarcē pinnulas h̄ntē z alterā semidiametrū
in p̄tes. xc. diuidas: atq̄ oppositā i totidē figurā p̄p̄diculū ad cē
trū z par̄ erit q̄drās: cui h̄ est vsus. **Verte** eū ita vt p̄ pinnularū
foramina poli directē videas: z ad q̄d clima atq̄ in quē ḡdū p̄pen
dit̄. **Int̄** ibo climate z eleuatiōis ḡdū: tuā regio: quā

Sphere mate:

Dacten? exequuti capita p'posita, h' ipsas longinqs ex'pactio-
 nes sequeter introducant? Desputij, singulor' factor' exitu circa
 institutu tradentes, Fins introductionis,

Anno domini Milleſimo quingenteſimo decimo ſeptimo

Quattuor Americi veſpui
in Navigationes.

Phileſius Hoſeligena
Lectori.

Rura papirifero qua florent pinguia Syro
Et faciunt Lunę magna fluenta lacus
A dextris montes ſunt Juſ. Danchis quoq; Naſcha
Illiũm Aethiopes inferiora tenent
Aphrica conſurgit quibus e regionibus aura.
Aſſilans cum Libico fervida regna Notho:
Et alia populo Vulturſus parte calenti:
Indica veloci per freta calle venit.
Subiacet hic equo noctis Taprobana circo
Baſſac; Praſodo cernitur ipſa ſalo
Aethiopes extra terra eſt Baſſam; marinam
Non nota et abulis o Ptholomę tuis.
Cornigeri Zenit tropici cui cernitur hirci
Atq; comes multę funditor ipſus aque.
Dextroſum immenſo tellus iacet equore cincta
Tellus quam recolit nuda caterua virum
Hanc quem clara ſuum iactat Luſitania regem
Inuenit miſſa per vada claſſe maris.
Sed quid plura: ſuum gentis moꝛſq; reperte
Americi parua mole libellus habet.
Candide ſyncero voluas hunc pectore lector
Et lege non naſum Rhinoceronis habens

Item diſtichon ad eundem
Cum noua delectent fama teſtante loquaci
Quę recreare queunt, hic noua lector babes.

Filius,
Lacis
Lunę,
Juſ,
Danchis
Naſcha,
Aethio-
pes,
Aphric;
Libono-
thus,
Vultur-
nus,
Tapro-
bana,
Nare
Praſo
Pars a
phricę in-
uenta,
Amerige

D

Anteloquium

Eius qui subsequenti terra

rum descriptionē de vulgari Gallico
in Latinū transtulit Decasti-
chon ad lectorem.

Aspicias tenuem quisquis fortasse logiam
Nauigium memorat pagina nostra placens.
Continet inuentas oras / gentesq; recenter
Letificare sua que nouitate queant.
Hec erat altoquo prouincia danda Maroni
Qui daret excelsę verba polita rei.
Ille quot ambuit freta cantat Troius heros;
Sic tua Vespuci vela canenda forent;
Has igitur lectu terras visurus in illis
Materiam libram non facientis opus.

Illustrissimo Renato Hieru

salem et Sicilię regi / duci Lothoringię ac
Barri. Americus Vespucius hu-
milē reuerentiā et debitā
recomendationē.

Revereri potest illustrissime Rex
vt tua maiestas; mea ista temeritate ducaſ in admira-
tionē; ppter ea qđ haſce litteras tam plixas ad te ſcri-
bere nō ſubueſear / cū tamē ſciā te cōtinuo in arduis
ſiſſis et crebris reipublicę negocijs occupatiſſimū.
Atq; exiſtimabor forte nō modo preſumptuoſus / ſed
eniā ocioſus; id mihi muneris vendicans / vt res ſta-
tui tuo min⁹ pueniētes. nō delectabili ſed barbaro pſus ſtilo (ve-
luti amuſus ab humanitatis cultu alien⁹) ad Fernādū Caſtilię
regē noiatiū ſcriptas / ad te quoq; mittā. Sed ea quā in tuas vir-
tutes habeo cōfidentia / et cōperta ſequentiū rerū neq; ab antiq;ſ
neq; neotericiſ ſcriptaz. veritas me corā. t. S. fortalliſ excuſabūt
Nonit me impm̄is ad ſcribendū preſentiū latoꝝ Beneuentus.
S. t. humilis famulus / et amicus me⁹ nō poenitēdus / qui dum
me Liſbonę reperiret; precatus eſt vt. t. S. rex per me quattuor

Nauigationis prime

perfectio[n]ib[us] in diuersis plagis m[un]di visaz particip[are] facere velle.
Deregi em[en] bis binas nauigationes: ad nouas terras inueniens
das: quaru[m] duas ex m[an]dato Fern[an]di in d[omi]ni regis Castilie: p[er] ma-
gnu[m] oceani sinu[m] occidentem plus focci/ alteras duas iussu Ema-
nuelis Lusitanie regis ad Australi. Itaq[ue] me ad id negocij accin-
xi: speras. q. t. **S**. me de clientuloz numero non excludet: vbi re-
cordabit q[uo]d olim mutua[m] habuerim[us] inter nos amicitia[m]: t[em]pore in-
uentus nostret[ur]: cu[m] grammatice rudimenta imbiberes: sub pbata vi-
ta et doctrina venerabilis et religiosi fratris de. **S**. Marco Fra-
Borgia Anthony Vesputij auunculi mei pariter militarem[us].
Cui[us] auunculi vestigia vna[m] sequi potuissim[us] alius p[er]fecto[rum] vt et
ipse Petrarcha ait: essem q[uam] sum. **U**t cu[m]q[ue] tamen sit non me pudet
esse qui sum. **S**emp[er] em[en] in ipsa virtute et rebus studiosis sumaz
habui delectatione[m]. **Q**uod si tibi he[n]c narratio[n]es omnino no[n] placue-
rint: dicam sicut Plini[us] ad Pliniam scribit. **O**lim faceretis me-
is delectari solebas. **E**t licet. **S**. t. sine fine in reipublice negotiis
occupata sit: nihilominus tantu[m] t[em]poris quadoq[ue] suspiraberis vt
bas res q[ua]n[do]q[ue] ridiculas (que tamen sua nouitate inuabunt) pelle-
re possis. **H**abebis em[en] hisce meis litteris post curaz someta[m] et me-
ditamenta negocioz no[n] modica[m] delectatione[m]: sicut et ipse foenicu-
p[er]ius sumptis esculentis odore[m] dare et melio[re] digestionem facere
solueuit. **E**m vero si plus equo plixus fuero/ venia[m] peto. **V**ale.

In d[omi]nissime rex sciat. t. **S**. q[uo]d ad has ipsas regio[n]es mercandi
causa primu[m] venerim. **D**u[m]q[ue] p[er] q[uo]drenni[am] reuolutione[m] i[n] eis rebus
negociosus e[ss]em et varias fortune[m] mutatio[n]es animaduertere: atq[ue]
videret[ur] q[uo]d pacto caduca et transitoria bona. hoicem ad t[em]pus in rote
sumo teneret et deinde ip[s]u[m] precipitaret ad imu[m]: qui se possidere mul-
ta dicere poterat: constitui mecu[m] varijs taliu[m] reru[m] casibus exanda-
tis istiusmodi negocia dimittere: et meoz laboz sine in res lauda-
biliores ac plus stabiles ponere. **I**ta disposui me ad varias mu-
di p[ar]tes p[re]telandas: et diuersas res mirabiles videndas. **A**d quam
re[m] se et t[em]pus et locus oportune obtulit. **I**pse em[en] Castilie rex Fer-
nandus tunc quatuor parabat naues: ad terras nouas occidentes suas
discoopiendas: cui[us] celsitudo me ad talia inuestiganda in ip[s]am so-
cietate[m] elegit. **E**t soluim[us] vigesima die **M**aij. **M**cccc. xxvii. o por-
tu Calicie[m] iter nos[trum] p[er] magnu[m] oceani sinu[m] capientes. in qua pros-

Principium

fectione. xvij. consumauim⁹ menses multas inuenientes terras firmas. Et insulas pene innūerabiles vt plurimū habitatas: qz maiores nostri mentionē nullā foecerūt. Unde et ipsos antiquos talium nō habuisse noticiā credimus. Et nisi memoria me fallat memini me in aliquo legere. qđ mare vacuū et sine hominib⁹ esse tenuerint. Cuius opiniōis ipse Dantes Poeta noster fuit/ vbi duo denigesimo capite. de inferis loquens. Ulissis mortem confingit. Que autem mirabilia viderim/ in sequentium processu. T. S. intelliget.

Terrarū insularumqz variarum

Decriptio: quaz vetusti nō meminerunt auctores. Ruper ab anno incarnati dñi. M. cccc. xxvij. bis geminis navigationibus in mari discursis inuentaz: duabus videlicet in mari occidentali: p dñm Fernandū Castilię reliquis vero duabus in Australi ponto: per dominū Emanuelē Portugallię serenissimos reges/ Americo Vesputio vno ex Naucleris nauūqz prefectis precipuo: sb sequente ad prefatū dominū Fernandū Castilię regem/ de huius modi terris et insulis edente narrationem

Anno Domini. M. cccc.

xxvij. xx. mensis Maij die. nos cum. iij. conservantię nauib⁹. Caliciū exeuntes portū/ ad insulas (olim fortunatas/ nūc vero magnam Canariam dictas) in fine occidentis habitati positas in tercio climate: sup quo/ extra horizonē ear/ se. xxvij. gradibus cū duobus tercijs/ septentrionalis eleuat polus/ distantescz ab hac ciuitate Lisbona. in qua conscriptū exiit hoc presens opusculum. cc. lxxx. leucis. vento inter meridiem et Lebecū ventū spirāte/ cursu primo pertigimus. Ubi (nobis de lignis/ aqua/ ceterisqz necessarijs providendo) consumptis octo fere dieb⁹ nos (facta in primis ad deuotione) eleuatis dehinc vento traditis velis/ navigationem nostram per Ponentē incipientes: sumpra vna Lebeca q̄tra. tali nauigio trāscurrimus. vt. xxvij. vir elapsis diebus terre cuidā applicaremus: quā firmā fore existinauimus. Distatqz Canarię magnē ab insulis. S. (vel circiter) leucis. extra id quod in zona torz

Nauigationis Prime

rida habitatū est. Quod ex eo nobis cōstitit: q̄ Septentrionalē
polū extra huiuscemodi telluris horizontē: xvi. gradibus se eleua-
re: magisq̄ occidentalē: lxxv. q̄ magnę Canarię insulas gradib⁹
existere cōspeximus: put instrumenta omnia monstrabant. Quo
in loco (iactis de proa anchoris) classē nostrā / leuca a litore cū
media distantē reitare coegim⁹: nōnullis solutis p̄baselis armis
et gente stipatis / cū quibus ipm vsq̄ ad littus attigim⁹. Quo q̄
primū puenimus: gentē nudam secundū littus euntē innumerā
percepimus. Unde nō paruo affecti fuimus gaudio. Q̄m̄es em̄
qui nudi incedere conspiciebant: videbantur quoq̄ propter nos
stupefacti uehementer esse. Ex eo (vt arbitror) q̄ vestitos alterius
q̄ effigiei q̄ foret nos esse intuiti sunt. Nō postq̄ nos aduenisse
cognouerunt / omnes in propinquū montē quendā auferunt: a
quo tunc nec nutib⁹ nec signis pacis et amicitie vllis vt ad nos
accederēt allici potuerūt. Arruere vero interea nocte. nos classē
nostrā male tuto in loco) vbi nulla marinas aduersus procellas
tuta residentia foret) considerare timentes. puenimus vna vt binc
(mane facto) discederemus. exquirerem⁹ q̄ portū quempiam / vbi
nostras statione in tuta collocaremus naues. Qua deliberatiōe
arrep̄ta / nos vento secundū collem spiranti traditis velis / postq̄
(visu terram ipsam sequendo / atq̄ ipso plage in litore / gentes cō-
tinue percipiendo) duos integros nauigauimus dies. locū nauis
bus satis aptum comperimus. In quo media tantū leuca distan-
tes ab arida constitimus. vidimusq̄ tunc inibi innumerabilem
gentiū turbam / quā nos cominus inspicere / et alloqui desideran-
tes. ipsamet die littozi cū cymbis ⁊ nauiculis nostris appropiaui-
mus. necnō et tunc in terram exiimus / ordine pulchro. d. c. reiter
viri huiuscemodi gente se tamen a nobis ⁊ consortio nostro peni-
tus alienā p̄bente. Ita vt nullis eā modis ad colloquiū cōmu-
nicationēne nostrā allicere valuerimus. p̄ter ex illis paucos / q̄s
multos post labores ob hoc susceptos / tandē attraximus ad nos
dando eis nolas / specta / certos cristallinos aliaq̄ similia leuia / q̄
tum securi de nobis effecti / conciliatū nobiscū / necnō de pace et a-
micicia tractatū venerūt. Subeunte aut̄ interim nocte nos ab il-
lis nosmet expedientes (relictis eis) nostras regressi sumus ad na-
ues. Postea vero subsequēntis summo diluculo diei / infinitā in
littoze viroz et mulierē paruulos suos secum vectantū gentē rur-

Navigatio

sum cōspeximus: cognovimusq; multū dīnē illā sup pelliculē suā
secū deferre totā: quale infra suo locū dicitur. Quoz q̄ plures q̄
plurimū terrē appropiamus semet in equoz p̄ficiētes: cū maxi
mi natoroz existerēt: quātus est balistę iactus nobis venerunt na
tantes obviā: susceperūtq; nos humaniter: atq; ea securitate & cō
fidentia: seipos inter nos cōmiscerūt. ac si nobiscū diut⁹ antea
cōvenissent et pariter frequentius practicavissent: p̄ qua re tunc p̄
paz oblectati fuim⁹. De q̄z morib⁹ (q̄les eos h̄c vidimus) hic
quidē se cōmoditas offert: interdū etiā interserimus.

De moribus ac eorum vivendi modis.

Quantum ad vitam eorūq;
mores oēs: tam mares q̄ foemine: nudi penit⁹ ince
dūt: tectis nō aliter verēdis q̄ cū ex utero pdierunt.
Iū mediocris existētes stature: multū bene ppor
tionati sunt: quoz caro ad rufedīnē (veluti leonum
pili) vergit: qui si vestimētis operti mearēt: albi (cre
do) tanq̄ nos extarēt. Nullos habēt in corpe pilos p̄terq̄ crines
quos p̄ceros nigrescētēsq; gerūt: et p̄sertim foemine: que p̄pterea
sunt tali lōgo nigroz crine decore. Vultu nō multū speciosi sunt
qm̄ latas facies tartarijs adsimulas h̄nt: nullos sibi sinūt in su
percilijs oculozūve palpebas ac corpe toto (crinibus demptis)
excrescere villos: ob id qd̄ habitos i corpe pilos: quid bestiale bau
taleq; reputāt. Oēs tam viri q̄ mulieres siue meādo siue curren
do: leues admodū atq; veloces existunt: qm̄ (vt frequēter experti
fuim⁹) ip̄e etiā mulieres. vnā aut duas p̄currere leucas: nibili pu
tant: et in hoc nos christicolas multū p̄cellunt. Mirabiliter ac vlt
tra q̄ sit credibile natāt: multo quoq; melius foemine q̄ masculi
qd̄ frequenti experimēto didicimus. cū ipsas etiā foeminas omni
prolijs sustentamine deficientes: duas in equoz leucas pernatate
persperimus. Arma eoz arcus sunt et sagitte: quas multū sub
tiliter fabricare norūt. Ferro metallisq; alijs carent: sed p̄ ferro be
stiarū pisciūve dentib⁹ suas sagittas armāt: quas etiā (vt fortio
res existāt) vna quoq; sepe p̄currit. Sagittarij sūt certissimi. Ita
vt quicquid voluerint iaculis suis feriant: nōnullisq; in locis mu

Prima

heres quoque optimae sagittatrices erant. Alia etiam arma habent ve-
luti lanceas praecutatae suae fides necnon et clavas capita mirifice la-
borata habentes. Pugnare potissimum assueti sunt: aduersus suos
alienigenae linguae praefines: praeter quos nullis parcendo (nisi ut eos
ad acriora tormenta referrent) multum crudeliter dimicant. Et cum
in praedium properant suas secum virgines (non belligeraturas / sed
eorum post eos necessaria perlaturas) ducunt / ob id quod sola ex eis
mulier tergo sibi plus imponere possit et deinde, xxx. cl. ut leucis
subuehere prout ipsi sepe vidimus) quam vir (etiam validus) a ter-
ra leuare queat. Nulla belli capita nulloque praefectos habet / quin
ymmo (cum eorum quilibet ex se dominus extet) nullo seruato
ordine meant. Nulla regnandi dominium suum extendendi aut
alterius inordinate cupiditatis gratia pugnant: sed veterem so-
lum ob inimicitiam in illis ab antiquo insitam: cuius quidem in ini-
miciae causam interrogati: nullam aliam indicant: nisi ut suorum
mortes vendicent antecessorum. Haec gens sua in libertate viues
nullique obediens: nec regem nec dominum habet. Ad praedium au-
tem se potissimum anuntiant et accingunt: cum eorum hostes ex eis
quempiam aut captiuum detinent aut interemerunt. Tunc enim eius-
dem captiuum interemptiue consanguineus senior quisque exurgens
exit cito in plateas et vicos passim clamitans inuitansque omnes
et suadens ut cum eo in praedium: consanguinei sui necem vindic-
caturi properent: qui omnes compassione moti: mox ad pugnam
se accingunt atque repente in suos inimicos irruunt. Nulla ira:
nullamque iusticiam seruant: malefactores suos nequaquam pu-
niri: quin ymmo nec pariter ipsi paruulos suos edocent aut cor-
ripiunt. Mirabiliter eos inter sese conquestionari nonnunquam vi-
dimus. Simpliciter in loquela se ostentant: verum callidi multum
atque astuti sunt. Perraro: et summissa voce loquuntur: eisdem qui-
bus utimur accentibus videntes. Suas ut plurimum voces in-
ter dentes et labra formantes: alijs vtuntur vocabulis quam nos. Do-
rum plurime sunt ydiomatium varietates: quoniam a centenario
leucarum in centenarium diuersitate linguarum se mutuo nullate-
nus intelligentium reperimus. Comestandi modum valde barba-
rum retinent: nec quidem notatis manducant horis / sed siue nocte
siue die quousque edendi libido suadet. Solo manducantes accu-
bunt: et nulla matilia nullaue gausapa (cum lineamentis pannisque

Navigatio

ali's carcani) habent, Etulas suas atq; cibaria in vascula terrea
que ipsi mei confingūt aut in medias cucurbitarū testas ponūt;
In retiaculis quibusdā magnis ex bombice factis et in aere su-
ipensis dormitāt, qui modus quēis insolitus et asperior fortassis
videri queat, ego nihilominus tale dormitandi modū, suauē plu-
rimū iudico, Etēn cū in eisdem eoz retiaculis mihi plerūq; dor-
mitasse cōtigerit, in illis mihi metipsi melius quā in tapetib' quas
habebamus esse persensī, Corpore valde mūdi sunt et expoliti, ex
eo q' seipos frequentissimē lauānt, Et cū egestum ire (quod salua
dixerim reuerentia) coacti sunt, omni conamine nitunt, vt a nemi-
ne spici possint, qui quidē in hoc quanto honesti sunt, tāto in di-
mittenda vīna se inuidios inuerecūdo seq, tam marces quā foemi-
nē p'ebent, cū siquidē illos nobiscū loquentes et corā positos, su-
am impudicissime vīnā sepius emisisse perspererimus, Nullam
legē, nullū legitimū theoi foedus in suis cōnubijs obseruāt, quin
vīnio quotquot mulieres quisq; cōcupiscit, tot habere et deinde
illas quācūq; volet (absq; hoc q' id pro iniuria aut opprobrio ha-
beant, repudiare potest, Et in hac re vtiq; tam viri quā mulieres
eadē libertate fruuntur, Zoelosi parū libidinosi vero plurimum
extant, magisq; foemine quā masculi, quarū artificia vt insatiabili
sue satifaciant libidini, hic honestatis gratia subtriccda censuum?
Ite ipse in generandis paruulis foecundē admodū sūt, neq; dū
grauidē effecte sunt, penas aut labores euitant, Leuissimo mini-
moq; dolore pariunt, Ita in crastinū alacres sanateq; vbiq; am-
bulent, presertimq; post partū in flumē quodpiā sese ablutum va-
dunt tūq; sanē mundateq; inde (veluti piscis) apparent, Crudeli-
tati aut acodio maligno adeo deditē sunt, vt si illas sui forsitā ex-
acerbauerint viri, subito certū quoddā efficiunt maleficium, cum
quo preingenti ira, proprios fetus in proprijs vteris necant abor-
tuntq; deinde, cuius rei occasione, infiniti eoz paruuli pereunt,
Venusio et eleganti, portioē, compacto corpe sunt, Ita vt in illis
quicquā deforme nullo inspici modo possit, Et quāuis desnude
ambulet, inter foemina tamē eaz pudibunda sic honeste reposta
sūt, vt nullatenus videri queant, p'eterquā regiuncula illa anteri-
or, quā verecundioze vocabulo peccusculū imum vocamus, quod
et in illis vtiq; nō aliter quā honeste natura ipsa videndū reliquit,
Sed et hoc nec quidē curant, quoniā vt paucis expediat, nō magis

Prima

In suoz visione pudendorū mouentur: q̄ nos in oris nostri aut
vultus ostentatioe. Admirandā per valde rem ducerent mulier:
in eis mamillas pulpasuelapas aut ventrē rugatū ob ni nū par-
tum habentē; cū omnes eque integre ac solide post partū semper
appareāt ac si nunq̄ peperissent. De quidē s̄: nostri cupientissi-
mas esse monstrabāt. Feminē in hac gente legē aliquā ob̄: seruare
vidimus; nec quidē in dēi aut Mauri nūcupari solide quunt; cū
ipsis gentilib⁹ aut paganis multo deteriores sint. Etem nō per-
sensimus q̄ sacrificia vlla faciant. aut q̄ loca orationisue domos
aliquas habeāt: hoz vitam (que omnino voluptuosa est) Epicu-
ream existimo: illoz habitatiōes singul⁹ ipsis sunt cōmunes. Ip̄e
q̄ illoz domus campanaz instar constructę sunt firmiter ex ma-
gnis arborib⁹ solidate: palmarū folijs desup̄ contactę. et aduersus
ventos et tēpestates tutissime; nōnullisq̄ in locis tam magne. vt
in illaz vnica sexcentas esse psonas inuenerim⁹. Inter quas octo
populosissimas esse cōperimus: sic vt in eis essent habitaretq̄ pa-
riter animaz decē milia. **S**erennio quolibet aut septennio suas
sedes habitatiōesue transferūt: qui ei⁹ rei causam interrogati na-
turale responsum dederūt: dicentes q̄ p̄bebi uehemētis estus oc-
casiōe hoc facerent: ob id q̄ ex illoz longiore in eodē loco residen-
tia aer infectus corruptusq̄ redderetur: que res in eoz corporib⁹
varias causaret egritudines: que quidē eoz ratio nō male sumpta
nobis visa est. Eoz diuitię sunt varioz colorū. aut plume aut in
modū lapilloz. illoz quos vulgariter pater noster vocitamus: la-
mine siue calculi quos ex piscium ossibus lapillisue viridib⁹ aut
candidis faciunt. et hos ornatus gratia sibi ad genas labia v̄ lau-
res suspendunt. Alia quoq̄ similia futilia ⁊ leuia pro diuitijs ha-
bent: que nos omnino parū p̄debamus. Cōmutationibus aut
mercimonijs in vendendo aut emendo nullis vtuntur: quib⁹ sa-
tis est quod natura sponte sua propinat. Aurum vniones localia
ceteraq̄ similia que in hac Europa p̄ diuitijs habent⁹ nihil estis
tantūmo penitus spernunt nec habere curant. In dādo s̄e na-
turaliter liberalissimi sūt: vt nihil quod ab eis expetatur abnegēt.
Et quēadmodū in dando liberales sunt sic in petendo et accipien-
do cupidissimi postq̄ se cuiquā amicos exhibuerunt. Maximum
potissimūq̄ amicitię sue signū in hoc perhibēt: q̄ tam vxoꝝ q̄
filias proprias amicis suis p̄ libito habēdas offerūt: in qua re pa-
E

Aquigatio

rens vterq; se longe honoratū iri existimat: cū natā eius esse vir-
ginē ad cōcubiū suū quispiam dignat̄ et abducit/ et in hoc suam
inter se amiciciā potissimū conciliant. Varijs in eoz decessu mul-
tiq; modis exequijs vtunt. Porro suos nōnulli defunctos in hu-
mo cū aqua sepeliunt et inhumanis illis ad caput victualia ponē-
tes: quibus eos posse vesci et alimentari putāt: nullū deinde pro-
pter eos aliū plancū aut alias ceremonias efficiētes. Alij quibus-
dam in locis barbaris suo atq; inhumanissimo sepeliendi vñtur
modo. Quippe cū eoz puēpiam mortis momento primum auti-
mant/ illū eius propinquiores in siluam ingentē quandā deferūt
vbi eum in bombyceis retiaculis illis in quib; dormitant imposi-
tum et recumbentē ad duas arbores in aera suspendunt/ ac post
modū ductis circa eum sic suspēsū vna tota die choreis irruen-
tē interim nocte ei aquā victūq; alius ex quo quattuor aut circiter
dies viuere queat ad caput apponūt: et deinde sic inibi solo pen-
dente relicto ad suas habitatiōes redeunt: quib; ita pactis si isdē
egrotus postea māducat et bibat ac inde ad cōualescentiā sanita-
temq; redeat et ad habitatiōē ppriam remeēt/ illuz eius affines
ac ppinqui/ cū maximis suscipiunt ceremonijs. At per pauci sūt
qui tam grande prætereant periculū: cū eos ibidē nemo postea vi-
sitet: qui si tunc inibi forsan decedunt nullā aliā habent postea se-
pulturā. Alios quoq; complures barbaros habēt ritus q̄s euitā/
de plixitatis hic omittim; gratia. Diuersis varijsq; medicami-
nibus in suis morbis et egritudinibus vtuntur: quę sic a nostris
discrepāt et discōueniunt vt miraremur haud parū: qualiter inde
quis euadere possit. Nempe vt frequētī didicim; experiētia: cum
eoz quēpiam febricitare contigerit: hora qua febris eū asperi; in-
quietat ipm in frigentissimā aquā i mergūt et balneāt: post modū/
q; p duas horas circa ignē validū (donec pluri; nū caleseat) curre-
re et recurrere cogūt: et postremo ad dormiendū deferunt: quo quē-
dam medicamēto cōplures eoz sanitati restitui vidimus. Dietis
etiā (quib; trib; quattuorue diebus/ absq; cibo et potu pstitunt)
frequētissimis vtunt. Sanguinē quoq; sibi per sepe cominuunt
nō in brachijs (salua ala) sed in lumbis et tibiāz pulpis. Seipos
etiā ad vomitū cū certis herbis quas in ore deferūt medicaminis
gratia plerūq; puocant: et multis alijs remedijs antidotifq; vñt;
quę longū dinumerare foret. Multo sanguine multoq; flegmatē

Prima

co hu more habundat cibarioꝝ suoꝝ occasio: que ex radicibus
fructibꝫ herbis varijsqꝫ pulibus facit. **O**mni farris granoꝝ/
qꝫ alioꝝ semine caret. **C**omunis foꝝ coꝝ passus siue vicus arbo/
rea radix quedā est: quā in farrinā satis bonā cōminuit: et hanc
radicē quidā eoꝝ in cha alij cambi alij foꝝ ygnami vocitant. **A**lijs
carnibꝫ pterqꝫ hoim perraro vescunt in quibusquidē hominum
carnibꝫ voradis sic inhumani sunt z ināsuēti: vt in hoc omnem
feralē omnēue bestialē modū supent. **O**mnes em̄ hostes suos qꝫ
aut perimūt aut captos detinet tam viros qꝫ foeminas indistin/
cte cū ea feritate deglutiūt vt nihil ferū niliue brutū magis dici
vel inspicere queat: quosquidē sic ceros imanesqꝫ fore: varijs in lo
cis mihi frequentius p̄tigit aspersisse: mirātibꝫ illis qꝫ inimicos no
stros sic quoqꝫ nequaquā māducarem? **E**t hoc p̄ certo maiestas
vestra regia teneat. **E**oꝝ p̄suetudines (quas plurimas habēt) sic
barbare sunt: vt hic nūc sufficiēter satꝫ enarrari nō valeāt. **E**t qm̄
in meis hūce bis geminis nauigatiōibꝫ tam varia diuersaqꝫ: ac
tam a nr̄is rebꝫ et modis differētia p̄p̄erit: idcirco libellū quēpiam
(quē q̄tuor dietas siue q̄tuor nauigatiōes appello) cōscribere pa
raui cōscripsit: in quo maiorē rerū a me vltimā parte distincte satꝫ
iuxta ingenioꝝ mei tenuitatē collegi. **V**erū tamen non adhuc pu
blicauit. **I**n illo vero qm̄ omnia particulariter magis ac singilla
tim tanguntur: idcirco vniuersalia hic solūmodo prosequens: ad
nauigationem nostram priorem perficiendam: a qua paulisper di
gressus fueram iam redeo.

In hoc nauigij nostri primo: die

notabilē cōmoditatis res: ne vidimꝫ: idcirco (vt opinor) qꝫ eorum
linguā nō capiebamꝫ: pterqꝫ nōnullā auri denotantiā: qꝫ nōnulla
indicia in tellure illa esse mōstrabāt. **H**ecine foꝝ tellus qꝫ ad sui si
tam positionēqꝫ tā bona est vt vix melior esse q̄at. **C**ōcordauimꝫ
aut vt illā derelinquētes longiꝫ nauigationē p̄duceremus. **Q**ua
vnanimitate suscepta nos de hinc aridā ipam collateraliter semp
sectātes: necnō gyros multos scalasqꝫ plures circūcūtes z interim
cū mltis varijsqꝫ locoꝝ illoꝝ incolis p̄ferentiā hūctes: tandē certo
post aliqꝫ dies portū cuiadā applicuimꝫ: in qꝫ nos grādi a periculo
altitono spir: tui cōplacuit eripe. **H**uiꝫ em̄ medi portū cōp̄rimū in
trogressi fuimꝫ: populationē vnā eoꝝ: hoc est pagū aut villā super

Nauigatio

aquas (vt Venetię posita cōperim⁹. in qua ingentes. ex. edes aut
circiter erant in modū campanaz vt pretactū est effectę atq; super
lignis vallis solidis ⁊ fortibus firmiter fundate p̄z quaz portu
cibus lenaticū pontes porrecti erant. p̄ quos ab altera ad a teraz
tanq; p̄ cōpactissimā stratā trāsitus erat. Iḡ h̄mōi populatiōis
incolę q̄ primū nos intuitu ita sunt magno p̄ter nos timore affe
cti sunt q̄ bobrem suos p̄festim pontes oēs p̄tra nos eleuauerunt
et sese deinde in suis domibus abdiderūt. Quā rem p̄spectātib⁹
nobis et haud parū admirātibus. ecce duodecim eoz lintres vel
circiter: singulas ex solo arboris caudice cauatas (quo nauū ge
nere vtunt) ad nos interim per equoz aduētare conspexim⁹. quoz
naucleri effigie nostrā habitūq; mirantes. ac sese circū nos vndi
q; recūferentes nos emimus aspiciēbāt. Quos nos quoq; et ad
uerso p̄spiciētes: plurima eis amicitie signa dedimus quib⁹ eos
vt ad nos intrepidī accederēt/ exhortabamur/ qd̄ tñ efficere p̄tēse
runt. Quā rem nobis p̄cipientib⁹ mox ad eos remigare incepti
mus/ qui nequaq; nos p̄stolati sunt: quinymmo omnes p̄festim in
terrā fugerūt datis nobis interim signis vt illos paulisper expe
ctaremus. Ipsi em̄ extēplo reuersuri forent: Tūq; in montē quen
dam p̄perauerūt/ a quo eductis bis octo iuūculis et in lintrib⁹
suis p̄fatis vna secā assumptis: mox versus nos regressi sūt. Et
post hęc ex iuūculis ipis quattuor in singulis nauū nostraz po
suerūt/ quē faciēdi modū nos haud parū admirati tūc fuimus/ p̄
ut vestra satis p̄pendere potest maiestas. Ceterumq; cum lintri
bus suis p̄missis inter nos nauēq; nostras cōmixti sunt ⁊ no
biscū sic pacifice locuti sunt. vt illos amicos nostros fidelissimos
esse reputarem⁹. Interea p̄o ecce quoq; ex domib⁹ eoz p̄rememo
ratis: gens nō modica p̄ mare natitans aduentare cepit: quibus
ita aduentētib⁹ et nauibus nr̄is iam appropinquare incipientibus:
nec tñ p̄inde mali quicq; adhuc suspicaremur. rursus ad earun
dem domoz eoz fores vetulas nōnullas cōspeximus. quę imma
niter vociferātes et coelū magnis clamōrib⁹ implentes sibimet in
magne angietatis indicū p̄prios exellebāt capillos: quę res ma
gnā mali suspicionē nobis tūc attulit. Tūq; subito factum est vt
iuūcule illę quas in nostris imposuerāt nauib⁹: mox in mare p̄
siluerūt: ac illi qui in lintrib⁹ erāt sese a nobis elongātes mox contra
nos arcus suos intenderēt nosq; durissime sagittarēt. Qui p̄o a

Prima

domibus p mare natantes adueniebāt, singuli latantes in vndis lanceas ferebāt ex quib⁹ eoz pditionē cognouimus. Et tū non solū nosmet magnanimiter defendere, vtz etiā illos grauitē offendere incepim⁹. Ita vt plures eoz phafellos cū strage eoz nō parua pfregerim⁹ et penitus in ponto submerferim⁹, ppter quod reliquis fafelis suis cū damno eoz maximo relictis p mare natātes omnes in terrā fugerūt, interemptis ex eis, xx, vel circiter/vulneratis vō plurib⁹ et ex nostris quinq⁹ dūtaxat lefis, qui oēs ex dei gratia incolumitati restituti sunt. Cōprehendimus autē et tūc ex preactis iuuenulis duas et viros tres ac dehinc domos eoz visitauimus et in illas introiuim⁹, vtz in eis quicquā nisi venulas duas et egrotantē virū vnicū nō inuenim⁹, quasquidē eoz domos igni succedere nō volum⁹: ob id q⁹ psciētie scrupulū hoc ipm esse formidabam⁹. Post hęc autē ad naues nfas cū ptractis captiuis quinq⁹ remeauim⁹, et eisdē captiuos ppterq⁹ iuueculas ipas in cōpedibus ferreis alligauim⁹. Eadē vō iuueculę captiuozq⁹ virozū vnus puenienti nocte a nobis subtilissime euaserunt. His itaq⁹ peractis sequēti die cōcordauim⁹: vt relicto portu illo longius secundū collem pcederem⁹, percursumq⁹. lxxx, fere leucis gentē aliam quandā cōperimus lingua et puerlatiōe penit⁹ a priore diuersam. Cōuenimusq⁹ vt dassem inibi nostrā anchorarem⁹, et deinde in terrā ipsam cū nauiculis nris accederem⁹. Vidim⁹ autē tūc ad litus in plaga gentiū turbā, iiii. S. psonaz vel circiter existerē, qui cū nos appropiare psererūt nequaquā nos p̄tolati sunt, quinymmo cūctis que habebāt relictis oēs in siluas et nemora diffugerūt. Tum vō in terrā p̄silientes: et viā vnā in siluas tendentē, q̄tus ē balistę iactus pambulātes mox tentoria plura inuenimus, q̄ ibidem ad piscandū gens illa tetenderat: et in illis copiosos ad decoquēdas epulas suas ignes accēderat: ac p̄fecō bestias et plures variarū speciez pisces iā assabat. Vidimus autē inibi certū assari animal qd̄ erat (demptis alis quib⁹ carebat) serpenti similitimum tanq⁹ brutū ac siluestre apparebat, vt eius nō modicū miraremur feritatē. Nobis vō p eadē tentoria lōgius p̄grediētib⁹, plurimos huiuscemodi serpētes viuos inuenim⁹, qui ligatis pedib⁹ ora q̄s finib⁹ ligata ne eadē aperire possent habebāt: put de canibus aut feris alijs ne mordere queāt effici solet. Aspectū tam ferū eadem p̄ se ferūt aialia, vt nos illa venenosa putātes nullaten⁹ audere

Nauigatio

mus contingere. Capreolis in magnitudine/brachio vero cū me-
dio in longitudine equalia sunt. Pedes lōgos materialesq; n. ul-
tum ac fortibus vngulis armatos; necnon set discolorum pelle dis-
uersissimam habent/rostrumq; ac faciem veri serpentis gestant:
a quorum naribus vsq; ad extremam caudam seta quedā per ter-
gum sic protenditur: vt animalia illa veros serpentes esse iudicas
remus/et nihilominus eis gens prefata vescitur. Panem suum
gens eadem ex piscibus quos in mari piscantur efficiunt. Panem
enim pisciculos ipsos inferuent aqua aliquantisper excoquunt.
Deinde vero contundunt et compstant et in panes conglutināt
quos super prunas insuper torrent et tandem inde postea mādus-
cant/hosquidem panes probantes q̄ bonos esse reperimus. Alia
quoq; q̄ multa esculentia cibabariaq; tam in fructibus q̄ in va-
rijs radicibus retinent: que longum enumerare foret. Cum autē
a siluis ad quas aufugerant non redirent: nihil de rebus eorū (vt
amplius de nobis securi fierēt) auferre volumus: quinymmo in
eisdem eorum tentorijs per multa de reculis nostris in locis que
perpendere possent derelinquētes ad naues nostras sub noctem
repedauimus. Sequenti vero die cum exoriri titan inciperet: in
finitam in litore gentem existere percēpimus: ad quos in terram
tunc accessimus. Et q̄uis se nostri timidos ostenderent: se ipsos
tamē inter nos permiscuerūt et nobiscū practicare ac conuersari
cū securitate ceperūt: amicos nostros se plurimū fore persimulan-
tes/insinuātesq; illic habitationes eorū nō esse verū q̄ piscādi gra-
tia aduenerāt. Et idcirco rogātes vt ad eorū pagos cū eis acces-
derem⁹: ipsi etem nos tanq̄ amicos recipere vellent/et hāc quidē de
nobis cōceperāt amicitia/captiuorū duorū illoz (quos tenebam⁹)
occasiōe/qui eorū inimici erāt. Visa autē eorū magna rogādi impo-
runitate/cōcordauim⁹. xxiiij. et nobis cū illis in bono appatu cum
stabili mēte (si cogeret necessitas) omnes strenue mori. Cū itaq; no-
biscū presextuissent dies et tres cū eis p̄ plagā terrāq; illam exi-
tissemus leucas/ad pagū vnū nouē dūtarat domoz venim⁹. vbi
cū tot tanq; barbaris ceremonijs ab eis suscepti fuim⁹: vt scribe-
re penna nō valeat/vtputa cū choreis et canticis ac plācibus hi-
laritate et leticia mictis/necnō cum ferculis cibarijsq; multis. Et
ibidē nocte illa requieuiimus: vbi pprias vxores suas nobis cum
omni pdigalitate obtulerūt/que quidē nos sic importune sollicita

Prima

bant vt vix eisdem resistere sufficerem? / pos. q̄s aut̄ illic nocte vna
cū media die p̄stitimus / ingēs admirabilisq; populis absq; cun-
cratiōe stuporeq; ad nos inspiciēdos aduenit: quoz seniores nos
quoq; rogabāt: vt secū ad alios eoz pagos (qui longius in terra
erant) cōmearē? quod et quidē annuim? / Hic dictu facile non
est q̄ros ipsi nobis impenderūt honores. J̄uim? aut̄ ap̄d q̄m mul-
tas eoz populatiōes p̄ integros nouē dies cū ip̄s cuntes: ob q̄d
nobis nri qui in nauib? remanserāt reulerunt socii: se idcirco ple-
rūq; in anxietate timoreq; nō minimo exiisse. Nobis aut̄ bis no-
uem leucis aut circiter in eoz terra existētib? ad naues n̄ras repe-
dare p̄posuim?. Et quidē n̄ro in regressu tā copiosa ex eis virozū
ac mulierū multitudo occurrit: qui nos vsq; ad mare p̄secuti sunt
vt hoc ip̄m mirabile foret: Lūq; nostri quēpiā ex itinere fatigatu
iri cōtingeret / ipsi nos subleuabāt: et in suis retiaculis in quib? dor-
mitāt studiosissime subuehebāt. In transitu quoq; fluminū que
apud eos plurima sūt et maxima / sic nos cū suis artificib? secure
transmittēbāt vt nulla vsq; pericula p̄timefcerim?. Plurimi etiā
eoz nos comitabant rerū suaz onusti / quas nobis dederāt: illas
retiaculis illis quib? dormiūt vectātes / plumaria videlicet p̄dita
necnō arcus multos / sagittasq; multas / ac infinitos diuersozum
coloroz p̄stacos. Alij quoq; cōplures suppellectilē suā totā ferētes
animalia etiā sua ducebāt. Et quiddā admirabile dicam: q; is for-
tunatū se foelicēq; putabat: q̄ in trāsmēadis aq̄s nos in collo dor-
soue suo trāsuēctare poterat. Quāprimū aut̄ ad mare p̄tigim? et
faselos n̄ros p̄cedere volum? in ip̄o faseloz n̄roz ascensu / tanta
ip̄oz nos cōmitatūū et nobiscū ascendere p̄certantūū ac naues n̄ras
videre p̄cupiscētūū p̄sura fuit: vt nri idē faseli pene p̄ pondere sub-
mergerent. In ip̄is aut̄ n̄ris eisdē faselis recepim? et eis quotq̄t
potuim? ac eos ad naues n̄ras vsq; p̄duxim?. Tātū etiā illoz per
mare natātes et vna nos p̄comitātes aduenerūt: vt tot aduentare
molestiuscule ferrem?. Lū siq̄dē plures q; mille in n̄ras naues li-
cet nudi et inermes introiuisent / apparū artificib? n̄rm / necnō et
nauūū ip̄az magnitudinē mirātes. Ast tūc quiddā risu dignū ac-
cidit. Nā cū machinaz tormētōriūq; bellicoz n̄roz q̄dā exonerare
p̄cupem? et p̄pter B (imposito igne) machinē ip̄e horridissime tenu-
issent: ps illoz macia (audito huiuscemodi tonitruo) sese in mare
natiōas p̄cepit aut̄ veluti solitē sunt rāne in ripa sidentes: que si

Nauigatio

fortassis tumultuosum quicquā audiūt. sese in profundū luti latita-
tur & imergūt. quē admodū et gens illa tūc fecerūt. illiq; eoz q̄ ad
naues aufugerāt. sic tūc p̄territi fuerūt vt nos facti n̄si nosmet re-
prehenderūt. Vex illos mox securos esse fecim⁹. nec ampli⁹ stu-
pidos esse pm̄issimus. insinuātes eis q̄ cū talibus armis hostes
n̄ros perimerem⁹. Postq; aut̄ illos illa tota die in nauib⁹ nostris
festiue tractauimus. ipos a nobis abituros esse monuim⁹. qm̄ ses
quēti nocte nos abhinc abscedere cupiebam⁹. Quo audito. ipsi
cū summa amicitia beneuolētiaq; mox a nobis egressi sunt. In
hac gente eozūq; terra q̄ multos eoz ritus vidi cognouiq;. in qui-
bus hic diutius imorari nō cupio. Cū postea nosse vltra queat
maiestas. qualiter in quavis nauigationū hac meaz magis ad-
mirāda annotatūq; digniora cōscripserim ac in libellū vnū stilo
Geographico collegerim. quē libellū quattuor dietas inuulauī. &
in quo singula particulariter et minutim notauī. sed hactenus a
me nō emisi. ob id q̄ illū adhuc reuifere collationareq; mihi neces-
se est. Terra illa gente multa populosa est ac multis diuersisq; ani-
malib⁹ et n̄ris paucissime similib⁹ vndiq; densissima. De p̄ris
leonibus vsis ceruis suis capreolisq; et dāmis. quē et quidez
deformitatē quandā a nostris retinēt. Equis ac mulis afinisq; et
canibus ac om̄i minuto pecore (vt sunt oues et similia) necnō et
vaccinis armētis penit⁹ carent. verūtamen alijs q̄ plurimis vario-
rum generū aialibus (que nō facile dixerim) habūdantes sunt. ta-
men oīa siluestria sūt quib⁹ in suis agēdis minime vtunt. Quid
plura. Hic tot tātisq; diuersoz modoz ac colorū pennarūq; alitū-
bus fecundi sunt. vt id sit visu enarratūq; mirabile. Regio siquis
dem illa multū amena fructiferaq; est. siluis ac nemoribus mari-
mis plena. q̄ om̄i tpe virēt nec eoz vnq; folia fluūt. Fruct⁹ etiā in-
nūcrabiles & n̄ris oīno diuiles b̄nt. Hecine tell⁹ in torrida zona
sita est directe s̄b paralelo q̄ cācri tropicū describit. vñ polus oris
zoni. eiusdē se. ex. iij. ḡdib⁹ eleuat in fine climat⁹ secūdi. Nob̄ autē
inibi existētib⁹ nos p̄replatū ppl̄s mult⁹ aduenit. effigie albedinēq;
n̄ram mirātes. qb⁹ vñ venirem⁹ sciscitātib⁹. e coelo inuisende ter-
re gr̄a nos descēdisse respōdim⁹. qd̄ et vtiq; ipi credebāt. In hac
tellure baptisteria fontesue sacros plures instituim⁹. in quib⁹ eoz
infiniti seipos baptifari fecerūt. se eoz lingua charaibi s̄ est ma-
gnē sapiētie viros vocātes. Et puincia ipsa Parias ab ipis mun-

sub paralelo canoꝝ
b̄y homio reperit̄

Prima

cupata est. Postea autē portū illū terrāq; derelinquentes ac scdm col-
lem trāsnavigātes et terrā ipsam visu semp sequentes. **Dccc. lxx.**
leucas a portū illo percurrim⁹; faciētes gyros circuitusq; interim
multos z cū gentibus multis cōuersantes practitantesq;. **Ubi in**
plerisq; locis aurum (sed nō in grādi copia) emim⁹ cum nobis ter-
ras illas repire; et si in eis aurū foret tūc sufficeret cognoscere. **Et**
quā tūc, nūq; iam mēsisibus in navigatiōe nra perstiteram⁹ z naua-
lia nra apparatusq; nri toti pene cōsumpti erant boiesq; labore p-
fracti. **Eodem int nos de restaurādis nauicu l'nris q̄ aquā vndiq;**
recipiebāt z repetūda **Hispania iniuim⁹** p cordiā; in qua dū persi-
steremus vnanimitate ppe portū vsū eramus totius orbis opti-
mū; in quem cū nauibus nostris introeuntes; gentē ibidē infini-
tam inuenimus que nos cum magna suscepit amicitia. **In terra**
autē illa nauiculā vnā cū reliquis nauiculis nostris ac dolis no-
uam fabricauim⁹; ipsasq; machinas nras ac tormēta bellica que
in aquis vndiq; pene peribāt in terrā suscepimus; nostrasq; nau-
ues ab eis exonerauimus et post hec in terrā traxim⁹ et reseam⁹
correxiuimus z penitus repauim⁹. **In qua re eiusdē telluris inco-**
le non parū nobis adiuuamē exhibuere. equo animo nobis de
suis victualib⁹ ex affectu largiti spōte sua fuere ppter quod in ibi
p pauca de nris psumpsim⁹; quā quidē rem ingenti p beneplacito
duxim⁹; cū satis tenuia tūc tenerem⁹; cū quibus **Hispaniā no-**
stram nō (nisi indigentes) repetere potuissem⁹. **In portū autē illo.**
xxxvii. diebus pstitimus. frequentius ad populatiōes eoz cū eis
euntes; vbi singuli nobis nō parū exhibebāt honorē. **Nobis au-**
tem portū eundē exire et navigationē nostrā reflectere cōcupiscen-
tibus; cōquesti sunt illi gentē quandā valde ferocē et eis infestam
existere; qui certo anni tpe p viam maris in ipsam eoz terram per
insidias ingressi nūc pdūorie nūc p vim q̄ multos eoz interime-
rent manducarentq; deinde. **Alios p̄o in suā terrā suasq; domos**
captiuatos ducerēt. **pra quos ipi se vir defendere possent; nob in**
sinuātes gentē illā quandā inhabitare insulā; que in mari leucis
centū aut circiter erat. **Quā rem ipi nobis cum tanto affectu ac**
querimonia cōmemorauerūt; vt eis ex cōdolētia magna credere/
mus pmitteremusq; vt de tātis eos vindicarem⁹ iniurijs; pro-
pter quod illi letantes nō parū effecti sese nobiscum venturos
sponte sua p̄pria obtulerunt. quod plures ob causas acceptare res

Nauigatio

cul. Lulianus: demptis septem quos data conditione recepim' vt
soli in suis lincibus in propria remearet/ quonia reducendor' eo
rum cura suscipere nequaquam intendebamus: cui conditioni ipsi
q'gratanter acquieuerunt. Et ita illos amicos nostros plurimuz
effectos derelinquentes ab eis abcessimus. Restauratis aut' repa
ratiscz naualibus nostris/ septē p' gyrū maris (vento inter grecū
et leuantē nos ducente) nauigauimus dies. Post quos plurimis
obuiaim' insulis: quar' quidē aliē habitate aliē s' desertē erāt.
Harū igitur vni tandē appropinquātes 2 naues n'as inibi siste
re facientes vidimus ibidē q'maximū gentis acernum: qui insu
lam illam Ity nuncuparent: quibus p'spectis et nauiculis p'phale
liscz n'is viris validis et machinis tribus stipatis terre eidē vici
nius appropinquātes. iiii. L viros cū mulieribus q'multis iuxta
littus esse cōspeximus / qui vt de prioribus habitū est omīs nudī
meantes / corpe strenuo erant / necnō bellicosi plurimum validicqz
apparebāt / cum siquidē omēs armis suis arcubus videlicet 2 sa
gittis lanceiscz armati essent / quoz quoqz cōplures parmas etiā
quadrataue scuta gerebāt: quibus sic oportune sese p'numebant
vt eos in iaculādis sagittis suis in aliquo nō impedirēt. Quicqz cū
p'phaleis n'is terre ipsi q'tus est sagitte volatus appropiassemus
omēs citius in mare p'silierunt: et infinitis emissis sagitt' sese cō
tra nos strenue (ne in terrā descendere possemus) defendere occe
perūt. Quis vero p' corpus diuersis colorib' depicti 2 variis vo
lucrum pennis ornati erant / quos hū qui nobiscū venerāt aspici
entes: illos ad preliandū paratos esse quotiescūqz sic picti aut au
um plumis ornati sunt nobis insinuerūt. Intancū aut' introitu
terre nobis impedierūt. vt saxuomas machinas n'as in eos co
acti fuerimus emittere: quar' audito tumultu impetuqz viso: nec
nō ex eis pleriscz in terrā mortuis decidisse p'spectis / omēs in ter
ram sese receperūt. Tūqz facto inter nos cōsilio. xliij. de nobis in
terram post eos cōcordauim' exilire: 2 aduersus eos magno ani
mo pugnare qd' 2 quidē fecimus. Nā tū aduersum illos in terras
cū armis n'is p'siluimus / p'traqz illi sic sese nobis opposuerūt: vt
duab' ferme horis p'tinuū inuicē gesserim' bellū / p'ter id q' de eis
magnā facerem' victoriā / demptis cor' p'pauis quos balistarij co
lubanariqz n'ri suis interemerūt telis: quod idcirco ita effectū est
quia seipos a nobis ac lanceis ensibusqz n'ris subtiliter subtrabe

Prima

bant. Verū tamen tanta demū in eos incurrimus violentia: vt illos cū gladijs mucronibusq; nris cominus attingerem. Quos qui tē cum pensissent omnes in fugā p silvas ⁊ nemora conuersi sunt: ac nos cum vi victores (interfectis ex eis vulneratisq; plurimis) deseruerūt. Hos autē p die illa longiore fuga nequaquā insequi volumus: ob id q; faugat: nimīū tūc esse nō: quin potius ad naues nras cū tanta septē illoz que nobiscū venerāt remeauim? leticia: vt tantū in se gaudiū vir ipsi suscipere possent. Sequenti autē aduentante die: vidimus p insulam ipam copiosam gentium appropinquare cateruā: cornibus instrumentisq; alijs quibus in bellis vtuntur buccinantē: qui et quoq; depicti omnes ac varijs volucrū plumis ornati erant. Ita vt intueri mirabile foret: quib; perceptis ex inito rursum inter nos deliberauimus consilio: vt si gens hec nobis inimicicias pararet: nosmet omnes in vñ congregaremus: videremusq; mutuo semper ac interm satagerem? vt amicos nobis illos efficeremus: quibus amicitia nostrā non recipientibus illos quasi hostes tractaremus: ac quotquot ex eis cōprehendere valeremus seruos nros ac mancipia perpetua faceremus: et tunc arnatiores vt potuimus circa plagā ipsam in gyrum nos collegimus. Illi vero (vt puto p machinaz nostrarū stupore) nos in terrā tūc minime prohibuerunt exire. Exim? igitur in eos in terram quadrisariam diuisi. lxx. viri singuli decurionem suū sequentes: et cum eis longū manuale gessimus bellū. Verū tamen post diurnā pugnam plurimūq; certamen necnon interemptos ex eis multos: omnes in fugā coegimus et ad vsq; populationē eoz vnā psecuti fuimus: vbi cōprehensis ex eis. xxv. captiuis: eandem eozum populationem igni cōbussimus et insuper ad naues nras cum ipsis. xxv. captiuis repedauimus: interfectis ex eadē gente vulneratisq; plurimis: ex nris autē interempto dūtarat vno sed vulneratis. xxij. qui oēs ex dei adiutorio sanitatē recuperauerūt. Ceterū autē recursu in patriā p nos deliberato ordinatoq; viri septē illi qui nobiscū illuc venerant: quoz quinq; in premisso bello vulnerati exiterant phasclo vno in insula illa arrepto: cū captiuis septē: quos illis tribuimus: tres videlicet viros: et quattuor mulieres in terram suā cum gaudio magno: et magna viruum nostrarum admiratione regressi sunt. Nosq; hyspanie viam sequentes: Caliciū tandē repetuimus portū: cū. Lxxij.

Nauigatio

captiuat plonis. xv. Octobris die. Anno domini. M. cccc. xlv. Ubi letissime suscepti fuimus / ac vbi eosdem captiuos nostros vendidimus: Et hec sunt que in hac nauigatione nostra priore / an notatu digniora conspeximus.

De secundarie nauigationis cursu.

Vantū ad secundarie nauigationis cursum et ea que in illa memoratu digna cōspici dicit in sequenti. Eandē igit inchoantes nauigationē Caliciū exiimus portu Anno domini. M. cccc. lxxx. Viti die. Quo exitu facto, nos cursum nostrū Campiuridis ad insulas arripiētes necno ad insularū magnę Lanarę visum transfabentes, in tantum nauigauim⁹, vt insule cuidā que ignis insula dicit applicare mus. Ubi facta nobis de lignis et aqua pūsiōe et nauigatione nra, rursum p Lebecū ventū incepta est. Post enauigatos, xix. dies terrā quandā nouā tandē tenuimus / quā quidē firmā existere censuimus, cōtra illā de qua facta in superiorib⁹ mētio est / et que quidē terra in zona torrida, extra lineā equinoctiale ad partē Austrī sita est / supra quā meridionalis poli⁹ se, v. exaltat gradib⁹. extra quōcūq; clima, distatq; eadē terra a p̄noiatatis insulis vt p Lebecū ventū constabat leucis, cccc. In qua tera dies cū noctibus equales, xxvij. Junij cū sol in cancri tropico est existere reperimus. Eandē terrā in aquis omnino submersam necnon magnis fluminib⁹ p̄fusam esse inuenim⁹ / que ⁊ quidē semet plurimū viridē et p̄eras altissimasq; arbores habentē monstrabat, vñ nemine in illa esse tūc p̄cepimus. Tū ꝑo cōstitimus ⁊ classem nostrā anchorauim⁹ solutis nōnullis phaselis cū quib⁹ in terram ipsam accedere tentauim⁹. Porro nos aditū in illā querētes ⁊ circū eam sepius gyrātes, ipsam vt p̄taciū est sic fluminū vndis vbiq; p̄fusam inuenimus, vt nuscū locus esset qui max. mis aquis nō imas desceret. Vidim⁹ tamē interim p̄ flumina ipsa signa q̄ multa, quę admodū ipsa eadē tellus inhabitata esset et incolis multis secundā. At qm̄ eadē signa p̄sideraturi in ipsam descendere nequēbamus / ad naues nras reuerti cōcordauim⁹: quō et quidē fecimus: Quibus ab hinc exanchoratis, postea inter Leuantē ⁊ Seroc

Secunda

cū ventū colloterā scōm terrā sic spirāte vēto) nauiganim? p̄r
centātes sept̄ interim plurib? q̄. xl. durātib? leucis si in ipam pe-
netrare in sulā valerem? Qui labor oīs uanis exitit. Cū siqdē
illo in latere mar' fluxū q̄ a Serocco ad Magistralē abibat sic
violētū cōpererim? vt idē mare se nauigabile nō p̄beret. Quib?
cognit' incōueniētib? p̄silio facto puenim? vt nauigiū nr̄m p̄ ma-
re ad Magistralē reflecterem? Tūq; scōm terrā ipam intātū na-
uiganim? vt tādē portui vni applicarem? q̄ bellissimā insulā bel-
lissimūq; sinū q̄ndā in ei' ingressu tenebat sup̄ quē nob nauigātū
bus vt in illū introire possem? imēsam in insula ipa gētū turbā a
mari q̄ttuor leuc' aut circiter distātē vidim? Cū? rei grā letati nō
paz exitum? Igit' patis nauiculis nr̄is vt in eandē insulā vadere
muslintrē q̄ndā in q̄ p̄sonē cōplures erant: ex alto mari venire vi-
dim? p̄pter qd̄ tūc puenim? vt eis uasis ipos cōprehēderem? Et
tūc in illos nauigare in gyz (ne euadere possent) circū dare occēpi-
mus: q̄b? sua q̄z vice nitētib? vidim? illos (aura t̄pata manēte) re-
mis suis oib? sursum erect' q̄si firmos ac resistētes se significare
velle quā rē sic idcirco illos efficere putauim? vt inde nos i admi-
rationē puerterēt. Cū p̄o sibi nos cōmin' appropinq̄re cōsuisse
remis suis in aquā puerfis terrā p̄sus remigare incepere. Attē
nobiscū carbasū vnā. xlv. dolioꝝ volatu celerrimū educebam? q̄
tūc tali nauigio delata est vt sbito vētū sup̄ eos obtineret. Cūq; ir-
ruēdi in illos aduenisset cōmoditas: ipi sese appatūq; suū in p̄ba-
selo suo ordinate spargētes se q̄z ad nauigādū accingērt. Itaq; cū
eos p̄terūssim? ipi fugere conati sūt. At nos nōnullis tūc expedi-
tis p̄baselis validis vir' stipat' illos tūc cōprehēdere putātes: mox
in eos incurram? p̄tra q̄s bis gem' is fere horis nob nitētib? nisi
carbasus nr̄a q̄ cursu eos p̄terierat rurū sup̄ eos reuersa fuisset:
illos penit' amittebam? Cū p̄o ipi se ei' dē nr̄is p̄baselis carbasoꝝ
q̄z vndiq; p̄strictos esse p̄spicerēt. oēs q̄ c' reiter. xx. erāt. 7 a tra dua
bus fere leuc' distabāt in mare saltu p̄siliērt. Quos nos cum
p̄baselis nr̄is tota p̄secūtes die nillos ex eis nisi v̄nmodo duos
p̄hēdere potuim? ali' s oib? in terrā saluis abeūtib? In lintre autē
eorū quā deseruerāt bis gemini iuuenes extabāt: nō d̄ eorū gēre ge-
niti: s; q̄s in tellure aliena rapuerāt: q̄z singulis ex recti vulnere
virilia absiderāt: q̄ res admirationē nō parū nob attulit. Hos
autē cū in nr̄as suscepissem? nauiculas: nutū nob insinuarū: quē
f

Nauigatio

admodū illi eos ab ip̄is māducādos abducerēt / indicātes iterim
qđ gēs hęc tā effera z crudelis / hūanarū carnīū comestric / Lamba
li. nūcuparet. Postea aut nos ip̄as eoz līntrē nobiscū trabētes / et
cū nauicul' n̄ris cursū eoz terrā p̄sus arripientes: parūper interim
p̄stitim' / z naues n̄ras media tātū leuca a plaga illa distantes an-
chorauim' / quā cū pplm plurimū oberrare vidissemus. in illā curz
ip̄is nauiculis n̄ris sbito p̄perauim' / ductis nobiscū duob' illis
q̄s in līntrē a nob' inuasa cōprehēderam'. Quā prīmū aut terram
ip̄as pede p̄gim' / oēs trepidi z saēpos abdituri in vicinas nemos
rū latebras diffugerūt. Tū p̄o vno ex illis q̄s p̄hēderamus abire p̄
missō z plurimis illi amicitie signis necnō nolīs cymbalis / ac spe
culis plerisq; datis / dixim' ei ne p̄pter nos. ceteri q̄ auferat ex
pauescerēt / qm̄ eoz amicos esse plurimū cupiebam' / q̄ abiēs in
sa n̄ra solerter ip̄leuit: gēte illa tota. cccc. videlz ferevir' / cū feminis
mltis a siluis secū ad nos eductis. Qui inermes ad nos vbi cū
nauiculis n̄ris eram' oēs venerūt / z cū q̄b' tūc amicitia bonā fir-
mauim' / restitūto q̄s eis alio quē captiuū tenebam' / z pariter eoz
līntrē quā inuaseram' / p̄ nauū nostraz socios apđ q̄s erat: eis res-
stitui mādauiim'. Porro hęc eoz līntrē q̄ ex solo arboris trūco cas-
uata z multū s̄biliter effecta fuerat / lōga. xxvi. passib' / z lata duos
bus brachijs erat. Nāc cū a nob' recupassent z tuto in loco flumi-
nis reposuissent. oēs a nobis repēte fugerūt nec nobiscū ampl' cō-
uersari voluerūt. Quo tā barbaro facto cōpto: illos male fidei ma-
lēq; dditōis existerē cōgim'. Apđ eos aux dūtarat pauculū qđ
ex aurib' gestabāt vidim'. Itaq; plaga illa r̄icta z scōm eā nauiga-
tis. lxxx. circiter leucis stationē q̄ndā nauicul' tutā repim' / in quā
introcūtes tātas inibi cōpim' gētes vt id mirabile foret. Cū q̄b'
facta amicitia: iuim' / deinde cū eis ad plures eoz pagos: vbi mul-
tū secure mltrūq; honeste ab eis suscepti fuim' / z ab eis interim
cccc. vniōes vnica nola emim' cū auro modico qđ eis ex grā cō-
tulim'. In hac trā. vinū ex fructib' semētib' q̄s ex p̄ssū vt ciceram
ceruissāue albā z rubentē bibūt / mel' aut ex myrrhe pomis valde
bonis p̄fectū erat: ex q̄b' cū mltris q̄s bonis alijs fructib' gustui
sapidis z corpi salubrib' habūdāter comedim'. p̄pterea q̄ tēpesti-
ue illuc adueneram'. Hęc eadē insula eoz reb' sup̄pellectiliū q̄s
multū habūdās est / gēs q̄s ip̄a bonē p̄uersatiōis z maioris pacifi-
cētis est q̄s v̄s alibi reperun' aliā. In h' portu. xvij. dieb' cū ingē

Secunda

ei placito pstitim⁹ venientibus quidie ad nos pprie multis nos can-
gicqz nram z albedine in ceno vestimenta armaqz nra z nauiu nra z
magnitudine admiratib. **N**u etia nob gente qnda cis infestam
occidentē p̄sus existerē retulerit q̄ ges infirā habebāt vnionum
quāritate q̄tqz q̄s ipi habebāt vnōes eisdē inimicis suis in bellige-
ratiōibz aduersus eos habitis abstulerāt. nos q̄z z quēadmodum
nascere edocētes q̄z dicta vera pfecto esse coguim⁹. put z maie-
stas v̄ra post hęc ampl⁹ intelligere poterit. Relicto autē portu illo z
scdm plagā eandē in quā p̄tinue gētes affluere p̄spiciebam⁹ cursu
nro pducto: portū qnda aliū reficiēde vni⁹ nauiculē nre grā. in q̄
gentē mltā esse cōpimus. cū q̄b nec vi nec amicicia p̄uersationē
obtinere valuim⁹ illis si q̄nqz in terrā cū nauiculis nris descēdes-
rem⁹ se p̄ asperē defendētibz z si q̄nqz nos sustinere nō valerēt in-
siluas aufugētibz / z nos neq̄qz expectatibz / q̄z tātā barbariē nos
cognoscētes ab eis ep̄hinc discessim⁹. Tūcōz inter nauigādū insu-
lam qnda in mari leuca a tra. xv. distantē vidim⁹: quā si in ea ppl̄s
q̄spia eēt inuisere p̄cordauim⁹. In illā igit accelerātes qnda inibi in-
uenim⁹ gēte q̄ oim bestialissima simplicissimaqz / oim q̄z ḡtiosissī-
ma benignissimaqz erat / cuiusq̄dē gēt̄ rit⁹ z mores cuiusmodi sunt.

De eiusdē gētis ritu et moribus.

B vultu ac gestu corporis
brutales admodum exant et ferini: singulis ma-
pillas herba quadā viridi introesū repletas ha-
bebāt. quā pecudū instar vsqz ruminabant / ita vt
vix dēqz eloq̄ possent / q̄z q̄z singuli ex collo p̄sili-
las sicatasqz cucurbitas duas / alterā eaz herba
ipā quā in ore tenebāt / alterā p̄o ex ipis farina quadā albida gip̄o
minuto sil. plenā gerebāt / habito bacillo q̄dā. quē i ore suo made-
factū masticatūqz sepi⁹ in cucurbitā farrina repletā mittebāt z de
inde cū eo de eadē farrina extrahēbāt / quā sibi post hęc i ore vtrū-
qz ponebāt / herbā ipāz quā in ore gestabāt eadē farrina respigitan-
do: z hoc frequētissime paulatimqz efficiebant / quam rem nos ad-
mirati. illius causam secretumqz / aut cur ita facerent satis nequit
uimus cōprehendere. **H**ecce gens (vt experimēto didicim⁹) ad
nos adeo familiariter aduenit / ac si nobiscum sepius antea nego-
ciati fuissent et longeuam amiciciam habuissent. **H**ecbis autem

Nauigatio

pplagā ipam cū eis ambulātib⁹ colloq̄ntibusq; 2 interim recente
aquā bibere desiderātib⁹ ipi p̄ signa se talib⁹ aq̄s penit⁹ carere in-
sinuātes; vltro de herba farinaq; quā in ore gestabāt offerrebāt / p̄-
ter q̄d regionē eandē aq̄s deficientē, q; q; vt sitim s̄bleuaret suā her-
bā farinā talē in ore gestaret intelleximus. **U**n̄ factū est vt nob̄ ita
meātib⁹ 2 circū plagā eadē vna die cū media illos p̄comitatibus
viuidā aquā nusq; inuenerim⁹ coguerimusq; q; ea quā bibebant
aq; ex roze noctu sup cert⁹ folijs auriculis asini si lib⁹ decidēte col-
lecta erat. **Q**ueq; dē folia eiusmodi roze nocturno tpe se implebant
ex q̄ roze (q̄ optim⁹ ē) idē ppl̄s bibebat / sed t̄n talib⁹ folijs pleraq;
roze loca deficientē. **H**ecine gēs victualib⁹ q̄ i fra solida s̄t penit⁹
carent q̄nymmo ex piscib⁹ q̄s in mari piscant viuūt. **E**tem apud
eos q̄ magni piscatores exiūt: pisciū ingēs habūdāt copia / ex q̄-
bus ipi plurimos turtures ac q̄s bonos pisces alios plures vltro
nob̄ obtulēt. **E**oz vxores herba quā in ore viri ipi gerebāt nusq;
vtebant. **H**ez single cucurbitā vnā aq̄ impletā ex qua biberēt ha-
bebāt. **A**llos domoz pagos nlla vt tuguria gens hēc hūi: p̄ter q̄s
folia grādia q̄dā / s̄b q̄b⁹ a solis feruore s̄z nō ab ymbrib⁹ se p̄tegūt:
p̄pter q̄d autumabile ē: q; paz in terra illa pluiter. **C**ū aut̄ ad piscā
dū mare adierint: foliū vnū adeo ḡnde secu q̄s q; piscatur⁹ effert: vt
illo in terrā defixo 2 ad solis meatū p̄lato: s̄b ill⁹ ymbria aduersus
estū totū se abscondat. **H**accine in insula q̄multa varioz generū
āialia sūt: q̄ oīa aquā lutulētā bibūt. **V**idētes aut̄ q; in ea cōmodi
nihil nācisceremur / nos s̄licta illa: aliā q̄ndā insulā tenuim⁹: i quā
nos ingrediētes 2 recētē vñ biberem⁹ aquā iuestigātes / putantes
interim ipam eadē terrā a nullis esse habitatā: p̄terea q; in ea ne-
minē inter adueniēdū p̄seperam⁹ / dū p̄ arenā deambularent⁹ ve-
stigia pedū q̄maḡ nōnulla vidim⁹ / ex q̄b⁹ cēsum⁹. q; si eisdē pedi-
bus reliq; mēbra r̄ndebāt / hoies in eadē terra grādissimi habitā-
bāt. **N**ob̄ aut̄ ita p̄ arenā deambulātib⁹ viā vnā in terrā ducentē
cōperim⁹: scōm quā. is. de nob̄ eūtes insulā ipam iuisere pauimus
ob id q; nō q̄spaciōsa illā nec q̄miltas in ea habitare gētes existi-
mauim⁹. **D**ererrata igit̄ scōm eadē viā vna fere leuca: q̄nos in cō-
ualle q̄dā (q̄ populate appēbāt) vidim⁹ casas / in q̄s introeūtes: q̄n
q; in illis repim⁹ m̄lires. vetulas videlicet duas: 2 iuuculas tres
queq; de oēs sic statura p̄ceres erāt. vt inde valde miraremur. **H**e
aut̄ p̄tin⁹ vt nos intuite sūt: adeo stup̄ esactē p̄nāserūt vt aufugien-

Secunda

di aīo penit' deficeret. Tūq; vetule ipse lingua eoz nobiscū bladi-
scule loq̄ntes r̄ sese oēs in casam vna recipites; p̄milia nob de
suis victualib; obulsi. Eedē hō oēs lōgissimo viro statuta gran-
diores erāt r̄ q̄dē eq̄ grādes vt Frācūcus de albicio; s; meliore q̄
nos sum; p̄p̄ndē cōpactē. Quib; ita cōpris post hec vna p̄uen-
mus; vt inuēculis ipsis p̄ vim arrept; eas in Castilia q̄si rē admi-
randā abducerem; in qua deliberatiōe nob existētib; ecce, xxxvi
vl' circiter viri mltioq; foemine ipse altiores; r̄ adeo egregie cōpositi
vt illos inspicere delectabile foret; casam ipaz introire ocepert; pro-
pter q̄s tāta tūc affecti fuim; turbatiōe; vt lati' ap̄d nauiculas no-
stras q̄s cū tali gēte esse dupissem;. Hū etem igētes arc' r̄ sagittas
nenō r̄ iudes p̄casue magnas instar clauaz ferebāt q̄ ingressi lo-
q̄bant q̄z inter se mutuo ac si nos cōprehēdere vellent. Quo tali
p̄culo p̄cepto diuersa etiā inter nos tūc fecim; p̄silia. Unis vt il-
los in ipa eadē casa inuaderem; alijs hō nequaq; s; for; poti' r̄ in
platea; r̄ alijs vt nusc; aduersus eos pugnā q̄rerem; donec q̄d a-
gere veller̄ intelligerem; assenerātib;. Inter q̄ p̄silia casam illā si-
mulate exiim; r̄ ad naues n̄ras remeare ocepim; n̄p̄iq; q̄ntus
est lapidis iact; mutuo sp̄ loq̄ntes nos insēcuti sūt; baid mino-
re q̄s nos vt autio trepidātes formidine; cū nob mirātib; ipsi q̄z
emin; manerēt; r̄ nisi nob ambulātib; nō ambularet. Tum hō ad
naues n̄ras pugissem; r̄ in illas ex ordine introirem;. mox oēs in
mare p̄siliert; q̄miltas post nos sagittas suas iaculati sūt; s; tūc
eos p̄ paucū metuebam;. Nā tū machinaz n̄raz duas in eos (po-
tius vt terrerent q̄s vt interirēt) emisim;. q̄rūquidē tumultu p̄ce-
pti fuim; discessimusq; p̄ter. Hū oēs nudi vt de priorib; habituz
est eunt. Apellan insulq; insulā illā gīgātū (ob p̄ceritate eoz) insu-
lā. P̄ob aut vltē; r̄ a terra paulo distāt; trāsfremigātib; sepe; in-
terdū cū eis pugisse nob accidit, ob id q̄ q̄c̄sa tellure sua sibi tolli
neq; p̄mittere veller̄. Et vtiq; q̄dē repetitē Castillie p̄positū iā
nob in mentē sbierat; ob id potissimū q̄ vno iā fere āno in mari p̄-
stiteram; nec nisi tenuē alimētoz necessariozq; alioz munitē; re-
tinebam;. Quē r̄ q̄dē adhuc ex vebētib; q̄s p̄tuleram; sol' calo-
rib; iā p̄taminata inq̄nataq; erāt; cū aberim n̄ro a Cāpiuridis i-
sulis vsq; tūc p̄tinue p̄ torridā nauigauissem; zonā; trāsuersim p̄
lineā eq̄noctiale bis; vt p̄habitū ē. In q̄ q̄dē volūtate nob p̄sen-
tib; nos a laborib; s̄bleuare n̄ris sc̄sifico cōplacuit spiritui. Hēpe

Nauigatio

receptū quēpiā p̄ rursū nouādis nauatib; n̄sis nob̄ q̄rētib;. ad gē
tē quāndā puenim⁹. q̄ nos cū maria suscepit amicitia: q̄ siquidē vni
onū plarū ve orientaliū cōperim⁹. in nūero maris tenere. p̄pter qd̄
xlviij. dieb; ibi p̄stitim⁹. z. L. xii. vni onū marchas: p̄cio (vt estima
bam⁹). xl. nō supante ducatos: ab eis cōparauim⁹. Nā nolas: spe
cularia. cristallinosq; nōnullos: necnō leuissima electri folia q̄dā.
eis tñ p̄pterea tradidim⁹. Nāpe q̄t q̄t quib; eoz obtineret vniōes
eos p̄ sola nola donabat. Didicim⁹ q̄z iterdū ab eis quō z vbi il
los piscaret. q̄ z q̄dē ostreolas in q̄b; nascūt nob̄ p̄les largiti sūt.
Et p̄ter nōnllas mercati fuim⁹: vbi i quibusdā. L. z. xxx. vniōes i
q̄busdā p̄o nō totidē repiebant. Noueritq; maiestas v̄ra: q̄ nisi p̄
maturi sint z a cōchilijs i q̄b; gignūt: p̄ sese expidat: oīno p̄fecti n̄ sūt
Quinymmo i breui (vt sepi⁹) ip̄e expert⁹ sum; emarcescūt. z in ni
hil redacti sūt. Cū p̄o maturi fuerint in ostrea ip̄a inter carnes (p̄
ter id q̄ ip̄is carnib; berecā se sepant. z huiusmodi optimi sunt.
Efflu eis igit. xlviij. dieb; necnō gēte illa quā nob̄ plurimū amica
effeceram⁹ relicta: hinc ab eis excessim⁹: ob plurimaz rez n̄rarum
indigētā. venimusq; ad Antiglię insulā: quā paucis nup ab ānis
Eristophoz⁹ Colūbo discoopuit: in q̄ reculas n̄sas ac naualia refi
ciēdo: mēsis duob; dieb; totidē pmāsim⁹. plures interdū Chruiti
colaz inibi p̄uerfantiū ptumelias p̄petiēdo: q̄s plix⁹ ne nimū fi
am h̄ omitto. Eādē p̄o insulā. xxij. Julij deserētes: p̄cursa vni⁹ mē
sis cū medio nauigatiōe: Caliciū tandē portū. viij. mēsis. Septē
bris sbiim⁹: vbi cū honore. p̄fectuq; suscepti fuimus: Et sic p̄ del
placitum finem nostra cepit secunda nauigatio.

De tercio facta nauigatione.

ME in Sibillia existēte: z a poenis atq; laborib;
q̄s inter p̄memoratas pauleram nauigatiōes
paulisp̄ redescēte desiderāteq;. posthēc in plarū
terrā remeare. fortuna fatigatiōnū meaz neq;
q̄s adhuc satira: serenissimo illi. d. Emanuēli
Portugallię Regi misit in eoz (nescio vt q̄d) vt
destinato nūcio: l̄sas regales l̄sas ad me trāsmitteret: quib; pluri
mū rogabam. z. vt ad eū apd̄ Lisbonā cderet⁹ me trāsterrē: ip̄e etiā
mirabilia mihi plurima faceret. Sup̄ q̄ re nondū tūc deliberaui
quinymmo ei p̄ eūdemet nunciū: me min⁹ hā dispositū z tūc ma
le habet significauit. Vt si q̄q; recōualesceret: maiestati e⁹ regie

Tercia

meū forsan cōplaceret obsequiū. oīa q̄cūq̄ vellet ex animo p̄ficere
Qui rex p̄cipies q̄ me ad se t̄traducere nequire. Julianū Bar
tholomeū ꝑocundū. q̄ t̄c in Lisbona erat rursū ad me deuina
uit cū cōmissiōe. vt oib; modis me ad eūdē regē secū p̄duceret. ꝑ
pter cuiꝫ Juliani aduentū ꝑces. eoactꝫ t̄c t̄ ad regē ip̄m meā
re. q̄d q̄ me nouerāt oēs) malū esse iudicānt. Et ita a Castilia vbi
bonoz mihi nō modicꝫ exhibitꝫ extiterat. ac rex ip̄e Castilię exiit
mationē de me bonā ꝑcepit ꝑfectꝫ sū. ꝫ q̄d deterꝫ fuit. hospite in
salutato. ac mox corā ip̄o regē. d. Emanuclē meip̄m obtuli. q̄ rex
de aduentū meo nō puā vīsus est ꝑcepisse locutiā. plurimū me in
terdū rogītās. vt vna cū trib; eiꝫ ꝑseruātię nauib;. q̄ ad excūdū et
ad nouaz terraz inquisitionē ꝑparatę erāt. ꝑficāsa velle. Et ita (q̄a
regum ꝑces ꝑcepta sunt) ad eius votum consensi.

Tempus profectionis tercię

Sit ab h̄ Lisbona portu. cū trib; ꝑseruātię nauib;
die Maij decima. M. cccc. ꝫ primo abeūtes; cur
sum n̄m versus magne Lanarię insulas arripui
mus. sc̄m q̄s ꝫ ad eaz ꝑspectū instāter enauigan
tes. idē nauigiū n̄m collateralit̄ sc̄m Africā. occi
dente ꝑsus secuti sumꝫ. Ubi pisciū q̄rūdā quos
Darghi nūcupāt; multitudine maximā in eꝫre ꝑē
didimꝫ. trib; inibi dieb; morā faciētes. Exinde astit
ad ꝑtē illā Ethiopię; q̄ Beshlicca d̄r deuenimꝫ; que
quidē s̄b torrida zona posita est. ꝫ sup̄ quā. ruti. ḡdib; se Septe
trionalis erigit polus in climate primo. vbi dieb;. ꝫ nob; delignis
et aqua puitionē pantes restititꝫ. ꝫpter id q̄ Austrū ꝑsus ꝫ Tib
lanticū ꝑclagꝫ nauigādi mihi inesset affectꝫ. Itaq; portū Ethio
pię illū post hęc relinq̄ntes t̄c ꝫ Lebeciū ventū in tānū nauiga
uimꝫ. vt. lx. ꝫ. vii. infra dies. insulę cuidā applicuerimꝫ. que insula
Bcc. a portu eodē lenē ad Lebeciū ꝑtē distaret. In quibusq̄dem
dieb; ꝫ eius ꝑpelli t̄ps suimꝫ. ꝫ vnq; in mari q̄sq; antea ꝫuleritꝫ
ꝫpter v̄etoz nimborū impetꝫ; q̄ q̄ plurima nob; intulere ḡuami
na. ex eo q̄ nauigiū n̄m lineę ꝫsertim̄ eq̄noctiali ꝫtinue iunctus
fuit. In ibis in mense Junio hyems erat ac dies noctib; equa
les sunt. atq; ip̄e vmbre n̄re ꝫtinue ꝫsus meridiē erāt. Tandē ꝫ
omnitionātī placuit nouam vnam nobis ostendere plagam. xviij.
scilicet Augusti. iuxta quā Leuca sepositi ab eadem cum mediā

Nauigatio

restitim⁹. et post ea assumptis cymbis nonnullis in ipsa visuri si in-
habitata: esset perfecti fuim⁹. quā et quē incolas plimos habitare res-
perim⁹ quā bestias prauiores erāt: que admodū maiestas regia v̄ra
post hęc intelliget. In h̄ ho introit⁹ n̄si p̄cipio gentē nō p̄cepim⁹
aliquā. quāvis orā ipam p̄ signa plima (quā vidim⁹) p̄plo mlto reple-
tā eē intellexim⁹. De qua quē orā p̄ ipso serenissimo Castilię rege
possessoris cepim⁹: inuenimusq; illā multā amoenā. ac viridē esse
et apparatus bonę. Est autē eē lineā equinoctialē Austrā plius. v. g. d. b.
bus et ita eadē die ad naues n̄ras repedauim⁹. Quia ho lignoz
et aq̄ penuriā patiebamur: concordauim⁹ ut ex in terrā altera die re-
ueri ut nob̄ de necessarijs p̄uideremus: in quā quē nob̄ extatib⁹. vi-
dim⁹ stātes in vni⁹ mōtis cacumine gētes. que deorsum descendere
nō auderēt: erātq; nudi oēs necnō psillis effigie colorisq; ut de su-
periorib⁹ habitū ē. Nob̄ autē satagētib⁹ ut nobiscū p̄uersatū acce-
derēt: nō sic securos eos efficere valuim⁹. ut de nob̄ ad huc nō dis-
fiderēt. Quoz obstinatiōe p̄terniaq; cognita: ad naues sb̄ noctē
remeauim⁹: relicti i terra (vidētib⁹ illis) molis speculisq; nonnullis
ac reb⁹ alijs. Cūq; nos i mari emin⁹ esse p̄spicerēt: oēs d̄ ipso mon-
te (p̄pter reculas quō reliq̄ram⁹) descendēt. plima inter se admiratio
nis signa faciētes. Nec tūc de aliq̄ nisi de aq̄ nob̄ p̄uidim⁹. Cra-
stino autē effecto mane. vidim⁹ e nanib⁹ gētem eadē nūero q̄ antea
maiorē passim p̄ terrā ignes fumosq; faciētē. Cū nos existimātes
quod nos p̄ h̄ ad se inuitarēt iuim⁹ ad eos in terrā. vbi tūc pplm plu-
rimū aduenisse p̄sperim⁹: quā tū a nob̄ lōge seipos tenebāt. signa fa-
ciētes interim nonnulla ut cū eis interi⁹ in insulā vaderemus. Pro-
pter quō factū est: ut ex Christianis n̄ris duo p̄tin⁹ ad h̄ pati piculo
ad tales eūdi semetipos exponerēt: ut quales gētes eedē foret: aut si
quō diuitias speciosue aromaticas vllas haberēt. ipsi cognoscerent: quā
p̄pter intatū nauū p̄torē rogitauef: ut eis quō postulabat annue-
ret. Tū ho illi ad h̄ sese accingētes necnō plerasq; de reb⁹ suis mi-
nut⁹ secu sumētes. ut inde a gētib⁹ eisdē mercarēt alias. abierūt a
nob̄: data p̄ditōe ut ad nos post quōq; dies ad sumū remeare expe-
ctarem⁹. Et ita tūc iter suū in terrā arripuef. atq; nos ad naues
n̄ras regressū cepim⁹: vbi expectādo eos dieb⁹. vi. psitim⁹. In quā
bus dieb⁹ gēs p̄ mlta noua dietim fere ad plagā ipaz adueniebat.
sz nul⁹ quō nobiscū colloq̄ voluef. Septia igit aduentate die nos in
terrā ipaz et tendētes. gentē illā m̄heres suas oēs secu adduxisse
repuim⁹. Quā ho primū illuc puenim⁹: mox ex eisdē vxorib⁹ suis

Tercia

ad coll oqndū nobiscū q̄ plures miserū foeminis tñ eisdē nō satis
de nob p̄fiditib; qd̄ qdē nos attēdētes p̄cordauimus: vt iuuenē
vnū e nob (q̄ valid⁹ agilitq; nīmiū esset) ad eas q; trāsmitterem⁹
z tūc vt min⁹ femine eēde metuerēt in nauiclas n̄ras utroiu⁹
Quo egresso iuuenē cū seip; inter illas imiscuisset, ac ille oēs cir
cūstātes p̄tingerēt palparētq; eū. z p̄pter eū nō paz admirarent; ee
ce interea de mōte femina vna vallū magnū manu geltās aduēt
q̄ postq; vbi iuuenē ip̄e erat appropianit; tali eū valli sui ictu a ter
go percussit: vt sbito mortu⁹ in terrā excideret; quē p̄festū m̄l̄eres
alię corripientes, illū in mōte a pedib; p̄traxerūt; viriq; ipi q̄ in mōte
erāt ad lit⁹ cū arcub; z sagittis aduēnietes ac sagittas suas i nos
cōiiciētes tali gētē n̄ram affecerūt stupore (ob id q; nauicle ille in q;
bus erāt harenā nauigādo radebāt; nec celerit aufugere tūc pote
rāt) vt sumēdoz armoz suoz m̄coriā nemo tūc haberet. Et ita; q̄
plures q̄ nos sagittas suas eiāculabant. Tū p̄o in eos q̄tuor ma
chinaz n̄raz fulmina licet neminē attingētia emisim⁹: q̄ audito to
nitruo oēs rursū in mōte fugerūt; vbi m̄l̄eres ip̄e erāt. q̄ iuuenē no
strū quē trucidauerāt (nob vidētib;) in frustra secabāt, necnō fru
sta ip̄a nob ostēdētēs, ad ingētē quē succēderāt ignē torrebāt. z de
inde posthęc māducabāt. Viri q; ipi signa nob silr facientes, ge
minos Christicolos n̄ros alios se pariformiter pemisse māduca
se; insinuabāt: q̄b; q̄ z vtiq; vera loq̄bant. in h̄ ip̄o credidimus.
Qui nos improperij vehemēt⁹ piguit, cū imānitatē quā in mor
tuū exercebāt, oculis intueremur ipi p̄p̄t̄is. Quāob̄re plures q̄
q̄draginta d̄ nob in animo stabiliuerūt: vt oēs p̄ter terrā ip̄am
impetu petētes; rā imane factū tāq; bestialē ferociā vindicatu va
derem⁹. S; h̄ ip; nob nauip̄tor nō pmisit. z ita tā magnā ac tam
gūē iniuriā passi cū malinolo aīo z aīo z grādi opprobrio n̄ro (effi
ciēte h̄ nauip̄ceptore n̄ro) impunit⁹ illis abcessim⁹. Postq; aut ter
rā illā reliqm⁹, mox inter leuātē z Seroccū vētū (scdm̄ q̄s se cōti
net terra) nauigare ocepim⁹: plurimos ambit⁹ plurimosq; gyros
interdū sectātes, q̄b; durātib; gētes nō vidim⁹ q̄ nobiscū p̄ctica
re aut ad nos appropinq̄re voluerint. In tācū p̄o nauigauim⁹ vt
tellurē vnā nouā (q̄ p̄m Lebeccū se porrigeret) inuenerimus. In
qua cū cāpū vnū circūuissem⁹ (cui scī Vincētū cāpo nomē indi
dim⁹) p̄m Lebeccū vētū posthęc nauigare ocepim⁹. Distatq;
idē scī Vincētū cāp⁹ a priore terra illa: vbi Cristicolē n̄ri exiterūt
interēpti. cl. leuē ad p̄tē Leuātī. Qui z qdē cāp⁹. viij. ḡdib; eē line

Nauigatio

in equinoctiale s'us austru est. Cū igit' ita vagātes irem⁹. q'dā die
copiosam gētū multitudinē. nos nauitq; n'raz vastitate mirantū
in terra vna alia nos esse p'sper. m⁹. apd q's tuto in loco mor retiti
mas. & deinde in terrā ipaz ad eos ex nauiculis n'ris descēdimus.
quos quidē mitioris esse p'ditiōis q; priores repūmus. Nā cū in
edomādis illis diu elaborauimus: amicos tñ n'ros eos tandē ef
f'cimus. cū quibus negociādo practicādoq; varie. v. māsū⁹. die
bus. vbi cauas fistulas virides plurimū gressas. & etiā nōnullas
in arborū cacuminibus siccas inuenimus. Cōcordauimus autē
vt ex eadē gente duos q; nos eoz linguā edocerēt inde traducere
mus. Quāobrem tres ex eis vt in Portugalliā venirēt. nos vltro
comitati s't. Et qm̄ me oīa p'sequi ac describere piger dignet v'ra
nosse maiestas. q; nos portū illū linquentes. p' Lebecū veniū. et
in visu terre semp' trāscurrim⁹. plures p'rinue faciēdo scalas plu
resq; ambitus: ac interdū cū multis pplis loquēdo: donec tandē
s'us Austrū extra Capicōni tropicū fuimus. Vbi sup' horizōta
illū meridionalis polus. xxxi se extollebat gradibus: atq; mino
rem iā p'dideramus v'ram: ipazq; maior v'ra multaz infima vide
bat. sere in fine Horizōtis se ostentās: & tūc p' stellas altcrius meri
dionalis poli nosmetipos dirigebamus: q; multo plures multoq;
maiores ac lucidiores q; n'ri poli stelle existūt: p'pter qd plurimarū
illaz figuras p'finxi. & p'sertim eaz q; prioris ac maioris magnitu
dinis erāt. vna cū declinatōe diametrorū. quas circa poli Austrū
efficiūt. et vna cū denotatiōe earundē diametrorū & semidiametro
rum eaz. put in meis quattuor dietis siue nauigatiōibus inspicī
facile poterit. **H**occeine p'o nauigio a n'ro campo s'cti Augustini i
cepto. **D**ecurrimus leucas videlicet versus ponentē. c. et ver
sus Lebecū. **D**e. quasquidē dum peragrāremus. si quis que vi
dimus enumerare velle. nō totidē ei papiree cartę sufficerēt. **N**ec
quidē interdū magni cōmodi res inuenimur. demptis infinitis
casie arboribus: et pariter plurimis que laminas certas p'ducūt.
cū quibus & miranda alia p' multa vidim⁹. que fastidiosa recensē
tu forent. **E**t in hac quidē peragratiōe. v. sere mēsi bus extitimus.
In qua cognito q' mineralia nulla reperiebamus. conuenimus
vna vt ab inde surgētes. alio p' mare euagaremur. **Q**uo inito in
ter nos consilio. mor edictū fuit ac in omnē cetū n'ram vulgātū. vt
quicquid in tali nauigatiōe p'cipiendū censerem. idipm̄ integri
ter fieret. **P**ropter qd cōfestim edixi. mādauiq; vbiq; vt de lignis

Tercia

et aqua p̄ fer̄ mēfib̄ munitionē om̄es sibi pararēt (Nam p̄ nau
uū magistr̄os nos cū nauibus n̄ris adhuc tantundem nauiga
re posse indicatū est) Quaquidē (quā edixerā facta puisione nos
oram illā linquētes) et inde nauigationē n̄ram per Serocū ven
tum iniciantes; Feb̄uarij. iij. videlicet: est sol equinoctio iam ap̄
propinquaret: et ad hoc Septemtrionis hemisperiū n̄m verget
ret in tantū peruagati fuimus: vt meridiana polum sup̄ horizon
ta illā. iij. gradibus sublimatū inuenerimus. Ita vt nec minoris
vise nec maioris stelle ammodo inspicī valeret. Nam tūc a porta
illo a quo per Serocum abieramus. cccc. leucis longe iam facti
eram̄. iij. videlicet Aprilis. Qua die tēpetas ac procella in ma
ri tam vehemens exorta est: vt vela n̄ra omnia colligeret: et cū solo
nudoq; malo remigare cōpelleremur: plante vehemētissime Le
beccio ac mari intumescēte et aere turbulētiss. mo extāte. Pro
pter quē turbinis violentissimū impetū nostrates om̄es: nō mo
dico affecti fuerūt stupore. Noctes quoq; tunc inibi cōmarie erāt.
Ete. n̄ Aprilis. vij. sole circa arietis finē extāte: iplē eedē noctes ho
rarum. xv. esse repertē sunt: byemsq; etiam tunc inibi erat vt ve
stra satis perpenderē potest maiestas. Nobis autem sub hac nau
igantibus turbulenta; terram vnam Aprilis. ij. vidimus: pe
nes quam. xx. circiter leucas nauigantes appropiauimus. Verū
illam omnimodo bzuralem z extraneam esse comperimus. in qua
quidem nec portum quempiam nec gentes aliquas fore conspecti
mus: ob id (vt arbitror) q̄ tam asperum in ea frigus algeret: vt tā
acerbū vix quisq; perpeti posset. Porro in tanto periculo in tan
tq; tempestatis importunitate nosmet tum reperimus: vt vic al
teri alteros p̄grandi turbine nos videremus. Quamobrem de
mum cum nauium p̄etore pariter concordauimus. vt conuau
tis nostris omnibus. terram illam linquendū: seq; ab ea elongan
di. et in Portugalliam remeandi signa faceremus. Quod consi
lium sanum quidem et vtile fuit: cum si inibi nocte solum adhuc
illa persistissemus: disperditi omnes eram̄. Nampe cum hinc
abissetus tam grandis die sequenti tempestas in mari excita
ta est: vt penitē obrui p̄dite metuerem. Propter qd plurima pe
grinationū vota. necnon alias cōplures cerimonias (put nauis
mos esse solet) tūc fecimus. Sub quo tempestatis informatio. v.
nauigauimus diebus. demissis omnina velis. In quibusqdē. v.

Nauigatio

dieb; .cc. z. lxxiii mari penetrauim⁹ leucas: linee interdū eq̄noctiali
necnō mari z aure tpatiori sp̄ appropinq̄ p̄ qd̄ nos a p̄missis eri-
pere piculis altissimo deo placuit. Eratq; huiuscemodi nra nauig-
gatio ad trāsmontanū veniū z grecū. ob id q̄ ad Ethiope latius
pergere cupiebam⁹. a q̄ p̄ maris Athlānici fauces cūdo. **S.** .ccc.
distabam⁹ leucis. Ad illā autē p̄ sumitonāti grām **Wah** bis q̄na pri-
gim⁹ die. Ubi i plaga vna ad lat⁹ Austri (q̄ Serrationa dī). **rv.**
d. eb; nos ipos refrigerādo fuim⁹. Et post hęc cursum nrm̄ p̄sus
insulas **Lyazori** dicatas arripuim⁹. quē dē insule a Serrationa
īpa. **P. cc. z. l. leucis.** distabāt. ad q̄s s̄b **Julii** finē puenim⁹. z pariter
rv. inibi nos reficiēdo p̄stitim⁹ dieb;. Post q̄s inde exiim⁹ z ad
Lisbonē nre recursum nos accipim⁹. a q̄ ad occidentis pte. **ccc.**
sep̄ ofiti leucis eram⁹. z cui⁹ tandē deinde portū. **S. D.** tici p̄spe-
ra saluatiōe ex cūctipotēt̄ nutu rursū s̄buim⁹. cū duabo d̄ utaxat
nauib;. ob id q̄ terciā i Serrationa (qm̄ ampli⁹ nauigare nō poss̄
sep̄ igni cōbussēram⁹. In hac autē nra tercio cursa nauigatiōe. **xvi.**
cirater inētes p̄māsim⁹. e q̄b; .xi. absq; trāsmōdianē stelle necnō et
maior; vīse minor; siue aspectu nauigauim⁹. q̄ tpe nosmēt̄ ipos p̄
aliā meridional̄ poli stellā regebam⁹. **Quē** sup̄ cōmēorata sunt
In eadē nra tercio facta nauigatiōe relatu mag; digna p̄spexi.

De quarte nauigatiōis cursu

Reliquū autē est. vt q̄ in tercia nauigatiōe nra p̄spexim⁹
edisserā. Quia hō iā p̄ lōga narratiōe fatiscor; q̄z hęc ea
dē nra nauigatio ad speratū a nob; finē minime p̄ducta
est. ob aduersitatē infortuniū e q̄ddā: qd̄ in mar; Athlā-
nici nob; accidit sinu. idcirco breuior; fiā. Igit̄ ex **Lisbonē** portū
cū sep̄ p̄seruatiōe nauib; exiim⁹: tciū p̄posito insulā vna p̄sus hori-
zontē positā inuisendi. q̄ **Welcha** dicit̄ z diuitiar; multar; famo-
sa necnō nauū oīm siuea **Sangetico** siue ab indico mari veniē-
tiū recept⁹ siue statio est. quēmodū **Calicia** recept⁹ siue hospita-
le oīm nauigatiū est: q̄ ab oriēte in occidentē z ecē uerso vagant; p̄u-
de s̄ ip̄o p̄ **Calicutiē** viā fama est. **Quē** qd̄ insula **Welcha** pl⁹
ad occidentē. **Calicutia** hō ip̄a pl⁹ ad meridē respicit. qd̄ idcirco co-
gnouimus quia ip̄a in aspectu. **xxviii.** gradū poli antartēctici sita
est. **Decima** ergo **Wah** die. **S. D.** .ii. nobis vñ supra egredien-
tibus: cursum nrm̄ ad insulas vīrides nūcupatas primo directi-
mus. Ubi rerum necessariorum munūminat necnō et plura dī

Quarta

uerfoz modoz refrigeramina sumetes z. xij. interdū inibi diebus
cellates / p venū Serocū post hęc enavigare ocepim? : cuz nauis
dñs nr. tanq̄ psūptuosus capitosusqz. p̄ter necessitatē z oim nr̄m
vnanimitatē / s̄ solū vt sese nr̄i z sex nauū p̄positū ostētarec) iussit
vt in Serrationā Australē Ethiopie terrā tēderem? Ad quā no
bis acceleratib? z illā tādē in p̄specū h̄ntib? : tam imanis z acerbā
sborra tēpestas est. ac v̄t? p̄trari? z fortuna aduersa iualuit vt in
ipam (quā nr̄is ipi videbam? oculis p̄ q̄tridū applicare non va
luerim? : q̄nyāno coacti fuerim? : vt illa relicta ad priorē nauigatōez
nr̄am regrederemur. Quāquidē nos p̄ Suduestiū q̄ v̄t? est in
ter meridiē z Lebecū reassumetes. ccc. p̄ illā mar̄ arctitudinē na
uigauim? leucas. Cū factū est vt nob̄ eī lineā eq̄noctialē trib? pe
ne ḡdib? iā tūc existētib? : terra q̄dā a qua. xij. distabam? leucis) ap̄
paruerit q̄ apparitio nō pua nos affēcit admiratiōe. Terra etem
illa insula in medio mari mltū alta z admirabil̄ erat. q̄ leucis dua
bus lōgior z vna dilatator nō exitebat in quadē terramū q̄s
q̄s hōim aut fuerat aut habitauerat / z nihilomin? nob̄ in foelicissi
ma fuit. In illa em̄ p̄ solidū p̄siliū suū z regimē p̄fecis nauū nr̄
naue suā pdidit. Nepe illa a scopulo q̄dā elisa / z inde p̄pter s̄ in ri
mas diuisa sc̄ti Laurēti nocte q̄ Augusti. x. est in mari penitus
s̄mersa exiitit / nihil inde saluo manēte dēptis t̄mmodo nauis.
Erats nauis eadē dolioz. ccc. in q̄ nr̄e totius turbe total̄ potē
tia erat. Cū aut̄ oēs circa illā satagerem? : vt si forte ipam a piculo
s̄trahere valerem? : dedit mibi in mādat̄ idē nauū p̄fec? / vt cū
nauicula vna in receptū quēpiā bonū : vbi pupes nr̄as secure oēs
recipe possem? ap̄d insulā eadē iuentū p̄gerē / nolens t̄m ipē idē p̄fe
ctus / vt nauē meā (q̄ nouē nauis meis stipata / z in nauis picitāt̄
adiutorio intēta foret) mecū tūc traducere / s̄ solū vt edixerat por
tū vnū in q̄sitiū irē / et in illo nauē meā ipaz mibi restituerat. Qua
iussioe recepta / ego vt mādauerat (s̄pra mecū nauitaz meoz me
diate) in insulā ipam (a q̄. iij. distabam? leucis) p̄peris pulcherri
mū inibi portū / vbi classem nr̄am oēm tute suscipe possem? inue
ni. Quo cōp̄to. viij. ibidē dieb? eūdē nauū p̄fectū cū reliq̄ tur
ba expectādo p̄stini. Quī cū aduenirēt moeste nō paz p̄uli / atqz
q̄ mecū erāt sic obstupescēbāt vt nullo p̄solari mō vellēt. Nob̄ aut̄
in hac existētib? angustia ipa octaua die pupū vnā p̄ equoz ad
uētare p̄sperim? / cui vt nos p̄cipe possent mox obuiā iunū? p̄fide?

Nauigatio

tes sperantes vna qđ ad meliorem portum quępiam nos fecit duceret.
Quibus dū appropinquassem⁹ ⁊ vicissim nos relaturassem⁹: reuertēte
illi nob⁹ eiusdē pfecti nr̄i nauē in mari penit⁹ (dēpnis nauitis) p̄di-
cā extitisse: q̄ nūcia. vt p̄tēplari v̄ra pōi regia maiestas) me nō par-
ua affecit molestia: cū a Lisbona (ad quā rueri habebā). S.
lōge existēs leuē in lōgo remotoq; mari me esse sentire. P̄: bilomi-
nus tñ fortunę nosmet subiiciētes vltēr⁹ p̄cessim⁹ reuersiq; i pri-
mis fuim⁹ ad memoratā insulā: vbi nob⁹ delignis ⁊ aq̄ in p̄seruā-
tię mee naui puīdim⁹. Erat p̄o eadē insula penit⁹ inospitata in
habitataq; mltā aq̄ viuīda ⁊ suauī in illa scaturiente cū infinīs ar-
borib; innumerisq; volucib; marinis et terrestrib; q̄ adeo simpli-
ces erāt: vt sese manu cōprehēdi intrepide pmitterēt. Propter qđ
tot tūc p̄didim⁹ vt nāniculā vnā ex illis adimpleuerim⁹. In ea
autē nllā alia iuenim⁹ aialia p̄terq; mures q̄maxios ⁊ lacertas bi-
furcā caudā hñtes cū nōnullis serpētib; q̄s etiā in ea vidim⁹. Igi-
tur pata nob⁹ inibi puīsiōe: s̄b v̄to inter meridiē ⁊ Lebeciū ducē
te p̄xim⁹: ob id qđ a rege mādatū accepim⁹ vt quicūq; nō obstā-
te piclo p̄cedētis nauigatiōis viā inseq̄ramur. Incepto ḡ huius-
cemodi nauigio portū tādē vnū iuenim⁹. quē oim̄ scōz Abbaciā
nūcupauim⁹ ad quē (p̄sperā annuēte nob⁹ auram altissimo) infra
xviij. p̄t̄im⁹ dies. Dūtateq; idē port⁹. ccc. ap̄fata insula leucis: in
quo qđē portū nec p̄fectū nr̄m nec quēquā de turba aliū reperim⁹.
etiā tñ in illo mensib; duob; ⁊ dieb; q̄tuor expectauerim⁹: quib;
effluris: vīso qđ illuc nemo veniret p̄uātia nr̄a tūc ⁊ ego p̄corda-
uim⁹ vt scđm̄ latus lōgin; p̄gredēremur. Percursis itaq; cc. lē.
leucis portū cuidā ali; applicuim⁹: in qđ castellū vnū erigere p̄o-
suim⁹. qđ ⁊ qđē p̄fecto fecim⁹: relicis in illo. xxiij. Christianicis no-
biscū existētib;: qđ ex p̄fecti nr̄i pupē p̄dita collecti fuerāt. Porro in
eodē portū p̄fatū p̄struēdo castellū: b̄: silico pupes nr̄as onustas
efficiēdo. v. p̄stitim⁹ mētib;: ob id qđ p̄ nauiaz p̄pauitate ⁊ pluri-
moz appatū necessitate lōgi⁹ p̄gredi nō valebam⁹. Quib; su-
periorib; ita pactis: cōcordauim⁹ post hęc in Portugalliā reuertis
quā rē p̄ grēcū trāsimontanūq; ventū necesse nob⁹ erat efficere Re-
lictis igit in castello p̄fato Christianicis. xxiiij. ⁊ cū illis. xxi. machi-
nis ac alijs plurib; armis: vna cū puīsiōe p̄ sex mētib; sufficientes
nec nō pacata nobiscū tellur; illi⁹ gente (de qua minima fit mētio
licet infinitos inibi tūc viderim⁹ ⁊ cū illis practicauerim⁹. Nam

Quarta

pl. fere lineas cclxxx. ex eis in insulâ ipâz penetrauim⁹. Ubi inter
dū plurima p̄spexim⁹: q̄ nūc subtricescēs libello meo. iij. nauigatio
nū refuo. Est eadē terra eē lineā eq̄ noctialē ad partē Austrī. xvij.
gradib⁹ z eē Lisbonę meridianū ad occidentis ptē. xxxv. p̄nt instru
mēta n̄ra mōstrabāt: nos nauigationē nostrā p̄ Hornordensiu⁹ (q̄
inter grēcū trāsmontanūqz vētus est) cum animi p̄posito: ad hāc
Lisbonę ciuitatē p̄ficiscēdi iniciātes: tandē post multos labores
multaqz pericula in hūc eiusdē Lisbonę portū infra. lxxvij. dies.
xxvij. Junij. **S. D.** iij. cū dei laude introiuim⁹. Ubi honorifi
ce multū z vltra q̄ sit credibile festinē suscepti fuim⁹: ob id q̄ ip̄a
tota ciuitas nos in mari disperditos esse existimabat: quēadmodū
dū reliq̄ oēs de turba n̄ra p̄fecti n̄ri nauiū stultā p̄sumptionem
exciterāt. Quo sup̄biam modo iustus omniū censor deus cōpen
sat. Et ita nūc apud Lisbonā ip̄am s̄bistito: ignorās quid de me se
renūssimus ipse rex deinceps efficere cogitet: qui a tantis laborib⁹
bus meis iam cernere requiescere plurimū peroptarē: hūc nunciū
v̄m maiestati vestrē plurimū quoqz interdum cōmendans.

Americus Vesputius in Lisbona.

Pressit apud Argentorā

cos hoc opus Ingeniosus vir Joannes
grüniger. Anno post natū sal
uatorē supra sesquimilē
lesimū Nono.

Joanne Adelpo Julicho Argentineni Castigatore.

ATRIUM

Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

INSTITUTION

Faint text below the seal, possibly a title or description.

9747/6

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

